

Eisena Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo - Kovo 11-osios šventėje Vilniuje.
Žilvino Beliausko nuotr.

LIETUVA NEBUVO KOLABORANTŲ KRAŠTAS

Vilnius, kovo 13 d. (ELTA). Konservatoriai kritikuoja Seimo Pirmininko kalbą, pasakytą Kovo 11-osios minėjime, pareiškia nuo jos atsiri-bojantys ir ragina tą padaryti kitus Lietuvos politikus. “Skandalu”, “visišku nusipolit-kavimu” parlamento vadovo kalbą pavadino Seimo narė konservatorė Rasa Juknevi-čienė. Kritikos objektu tapo kalboje nuskambėjusi kolabo-ravimo sąvoka, parlamentarės nuomone, panaudota ne laiku, ne vietoje ir įžeidžiant visus žmones. Ypatingos konserva-torių kritikos susilaukė angliš-kasis Seimo Pirmininko kalbos variantas, išdalintas užsienio šalių ambasadoriams, praneša ELTA.

Seimo Pirmininkas Artūras Paulauskas, atsakydamas į konservatorių kritiką, jau yra pareiškęs, jog “išstisos soviet-mečio kartos, gyvenę ir dirbę Lietuvoje, šioje kalboje buvo ne apkaltintos kolaboravimu, o iš esmės buvo reabilituotos nuo kaltinimų kolaboravimu”. Tik, anot parlamento vadovo, “tokį Lietuvos žmonių, soviet-mečiu gyvenusių, o šiuo metu sudarančių mūsų visuomenės daugumą, viešą reabilitavimą turėjęs atlikti ne jis, o tie, kurie kolaborantais juos laikė ir vadino, nors patys mokėsi, rašė ir gynė disertacijas tapdami tarybiniais mokslinin-

kais”. Seimo Pirmininkas apgailestavo, kad šį žingsnį teko žengti jam, “nes tie, kas turėjo atlikti šį veiksma ir atsiprašyti, per ilgai tylėjo”.

Tuo tarpu, R.Juknevičienės nuomone, būtent Seimo Pir-mininko angliškasis kalbos tekstas, išdalintas užsienio valstybių ambasadoriams, gali sukelti abejonių dėl Lietuvos vertybių sistemos poslinkio.

“Labiausiai apmaudu todėl, kad Seimo Pirmininkas nusi-kalbėjo girdint ne tik mums, Lietuvos piliečiams, bet ir visiems Lietuvoje reziduojan-tiems ambasadoriams. Amba-sadoriams skirtas A.Paulausko tekstas yra pasibaisėtinas, skandalingas, ypač suprantant, kad esminės to teksto mintys taps oficialiai parengtomis *pro memoria* tų šalių Užsienio reikalų ministerijoms. Lietu-viška versija, beje, paskutiniu momentu buvo sušvelninta. Tačiau esmė ir čia liko ta pati”, - sakė R.Juknevičienė.

“Kolaboravimo sąvokos neįmanoma suprasti kaip nors skirtingai, nes ji yra labai aiškiai ir nedviprasmiškai apibrėžta ne tik Lietuvoje, bet ir visuose civilizuotuose kraštuose”, - sakė R.Juknevičienė. Parlamentarė pabrėžė, kad kolaboravimas neturi nieko bendra tautos pastan-gomis išsaugoti save okupa-cijos sąlygomis, užgaulu ir

nusikalstama kolaborantais vadinti visus mokytojus, krepšininkus, ar tuo labiau sovietinėje Lietuvoje vaikus gimdžiusias motinas (beje, daug lietuvių gimė net tremtyje). Visa tai, ką A.Paulausko pranešime buvo bandoma įsprausti į kolaboravimo rėmus, pasak R.Juknevičienės, yra tiesiog niekuo dėtų žmonių gyvenimas, kuris nesustoja niekada.

“Angliškame tekste A.Paulauskas parašė tiesiai: “Mes išsaugojome viltį ir todėl, kad Lietuva mokėjo kolaboruoti”. Visa Lietuva - kolaborantė! Tokią pagrindinę mintį užsienio šalių ambasadoriams perdavė antrasis pagal rangą Lietuvos pareigūnas!”, - piktinosi R.Juknevičienė.

Anot jos, teisininkas Artūras Paulauskas turėtų žinoti, kodėl jis turi nedelsdamas atsiprašyti įžeistų Lietuvos žmonių, nes kolaboravimo sąvoka yra aiškiai apibrėžta Lietuvos Respublikos Baudžiamajame kodekse. “Ar Seimo Pirmininkas mano, kad visa okupuotoje Lietuvoje gyvenusi, vaikus gimdžiusi, auginusi tauta yra nusikaltusi? Ar mes visi - jau LR Baudžia-mojo kodekso klientai? “, - klausė R.Juknevičienė.

Pasak jos, keisti, provo-kuojantys A.Paulausko kalbėjimai ypač padažnėjo nuo

tada, kai Seimo Pirmininko vyriausiuoju patarėju, jo kalbų rašytoju pradėjo dirbti Ferdinandas Kauzonas. Spaudos konferencijoje ji vardijo žurnalistą F.Kauzono biografijos faktus, jo pareigas ir postus, užimtus sovietmečiu, prieš kunigą Alfonsą Svarinską nukreiptą filmą, įvairias publikacijas jau nepriklausomos Lietuvos spaudoje. “Suprantama, kad tokio žmogaus patirtis ir galėjo taip ciniškai kolaboravimo sąvoką iš Baudžiamajo kodekso perkelti į vertybinį kodeksą”, - darė išvadą R.Juknevičienė.

“Pastarasis įvykis verčia manyti, kad A.Paulausko desperatiškas noras bet kokia kaina kovoti dėl kairiųjų rinkėjų balsų iš vienos pusės ir pono F.Kauzono uždavinys sukti Lietuvą jo aplinkos varuojama linkme iš kitos ir pagimdė šią skandalingą Seimo Pirmininko kalbą”, - sakė R.Juknevičienė. Ji perspėjo A.Paulauską, kad taip bandoma jį skandinti. “Tokios šiurkščios jo klaidos naudingos tik socialdemokratams, tyliai besišaipantiems į saują ir net neslepiantiems noro kuo greičiau praryti visą socialliberalų elektoratą”. Ji apgailestavo, kad “arši socialdemokratų ir socialliberalų kova dėl balsų vis dažniau pradeda pavirsti

Lietuvą diskredituojančiomis Seimo Pirmininko klaidomis”, ir ragino kitus aukščiausius Lietuvos pareigūnus atsiriboti nuo užsienio ambasadoriams išdalinto Kovo 11-osios kalbos teksto. “Mūsų frakcija atsiri-boja ir protestuoja, kviečiame tai padaryti visus, kuriems Lietuva niekada nebuvo koloborantų kraštas”, - sakė R.Juknevičienė.

Trečiadienį Seimo Pirm-ninko atstovas spaudai išplatinė pareiškimą esą dėl vertėjų kaltės Lietuvoje reziduojan-tiems ambasadoriams per Kovo 11-osios minėjimą buvo išdalintas kitoks nei A.Paulausko perskaitytas lietuviškas tekstas.

Seimo narė R.Juknevičienė šį pranešimą pavadino “melu”. Anot jos, vertėjai į anglų kalbą išvertė Seimo sekretoriato pateiktą tekstą, kuris buvo atspausdintas iš ryto. Parla-mentarės teigimu, Seimo Pir-mininko kalbos lietuviškas tekstas buvo pašvelnintas likus vos kelioms valandoms iki minėjimo, kai Seime susirinkę keletas signatarų, sužinoję būsimos kalbos turinį, jį griežtai sukritikavo A.Paulausko akivaizdoje. Anot R.Juknevičienės, “negarbinga dėl savo šiurkščių klaidų kaltinti niekuo dėtus žmones, nors jie būtų tik pavaldiniai”.

PREZIDENTO RINKIMAI NUMATOMI GRUODŽIO 22 DIENĄ

Vilnius, kovo 13 d. (ELTA). Lietuvos Prezidento rinkimus numatoma skirti gruodžio 22 dieną. Seime įregistruotas nutarimo projektas dėl Respublikos Prezidento rinkimų paskyrimo, praneša ELTA.

Pagal Lietuvos Konstitu-ciją, Prezidento rinkimus skiria Seimas. Jie vyksta paskutinį sekmadienį, likus dviem mėnesiams iki Respublikos Prezi-dento kadencijos pabaigos.

Dabartinio šalies vadovo Prezidento Valdo Adamkaus

kadencija baigiasi 2003 metų vasario 26 dieną.

Išrinktas Respublikos Pre-zidentas, pagal Konstituciją, savo pareigas pradeda eiti rytojaus dieną pasibaigus Respublikos Prezidento ka-dencijai po to, kai Vilniuje, dalyvaujant Tautos atstovams - Seimo nariams, prisiekia Tautai būti ištikimas Lietuvos Respublikai ir Konstitucijai, sąžiningai eiti savo pareigas ir būti visiems lygiai teisingas.

ČEKIJOS, LENKIJOS IR VENGRIJOS NARYSTĖ ŠVENČIAMA IR VILNIUJE

Vilnius, kovo 13 d. (ELTA). Paminėdamos trejų metų Čekijos, Lenkijos ir Vengrijos narystės NATO sukaktį, šių valstybių ambasados Lietuvoje rengia susitikimą, į kurį kviečia kitų užsienio šalių atstovybių, taip pat Krašto apsaugos ir Užsienio reikalų ministerijų bei Seimo atstovus.

Kaip praneša ELTA, trečio-sios Čekijos, Lenkijos ir Ven-grijos įstojimo į Šiaurės At-lanto organizaciją metinės ketvirtadienį bus švenčiamos Čekijos ambasadoje. Renginio metu ketina kalbėti Čekijos ambasadorius Petr Voznica ir Lenkijos ambasadorius Jerzy Bahr bei Lietuvos valdžios atstovai, praneša ELTA.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

▪ DIDŽIAUSIAS LAIMĖJIMAS - BIUDŽETO VYKDYMAS

Ministras Pirmininkas Algirdas Brazauskas didžiausiu savo Vyriausybės laimėjimu laiko biudžeto įstatymo vykdymą, Lietuvos ūkio plėtros strategijos rengimą, energetikos sistemos restruktūrizavimą. Prie Vyriausybės darbo trūkumų Premjeras priskyrė nepakankamai sparčiai priimamus sprendimus. Jo nuomone, per ilgai užsitęsė svarstymai dėl švietimo reformos, daugiau ryžto reikia tvarkant betvarkę farmacijos srityje. Taip savo kabineto privalumus ir trūkumus vertino A.Brazauskas, atsakydamas į Seimo narių klausimus po Vyriausybės ataskaitos pateikimo.

Beveik 400 puslapių dokumente pateikiami duomenys apie ministerijų veiklą bei padėties valstybėje apžvalga, ministerijų ir Vyriausybės įstaigų ataskaitos apie programas, kurias jos vykdė 2001 metais. Pernai dirbo dvi Vyriausybės: vienuoliktoji Rolando Pakso Vyriausybė - iki birželio 20 d., A. Brazausko - nuo liepos 12 d.

Kaip sakė Seimo posėdyje pateikdamas ataskaitą Premjeras A.Brazauskas, nepaisant Vyriausybių kaitos, buvo išlaikytas svarbiausių išipareigojimų tęstinumas, 2001 metais prioritetinėmis sritimis išliko integracija į Europos Sąjungą ir NATO, ūkio bei informacinės visuomenės plėtra.

Vertindamas Vyriausybės 2001 metų veiklą Premjeras paminėjo, kad dėl daugybės tarpusavyje nesuderintų planavimo dokumentų ministerijoms buvo gana sunku kryptingai planuoti savo veiklą.

“Dar ir šiandien neturime tvirtos valstybės ateities vizijos, todėl sudėtinga subalansuoti atskirų sričių raidą. Siekdama užpildyti šią spragą, Vyriausybė 2001 m. gruodžio 5 d. nutarimu pritarė ilgalaikės raidos strategijos rengimo koncepcijai”, - sakė A.Brazauskas. Valstybės ilgalaikės raidos strategijos projektas turi būti parengtas ir pateiktas Vyriausybei iki 2002 m. gegužės 30 d. Strategijos koncepcijos rengimą koordinuoja Ūkio ministerija. Projektui rengti pasitelkti mokslininkai, ekspertai.

Išanalizavęs 2001 metais nuveiktus darbus Ministras Pirmininkas A.Brazauskas padarė išvadą, kad artimiausiu metu Vyriausybės veiklos prioritetai liks tie, kurie buvo patvirtinti 2001 metų liepą priimtame nutarime. Tai yra, rengiantis narystei Europos Sąjungoje, bus siekiama perimti ir įgyvendinti Europos Sąjungos reikalavimus, plėtoti krašto apsaugą ir integraciją į NATO, užtikrinti tolesnį ir esminį verslo plėtros sąlygų gerinimą, konkurencingo žemės ūkio plėtrą, mažinti nedarbą ir skurdą, užtikrinti švietimo ir mokslo bei nacionalinės kultūros plėtrą, plėtoti informacinę visuomenę, užtikrinti visuomenės saugumą ir viešąją tvarką.

▪ UŽUOJAUTA ISTORIKO

V. TRUMPOS ARTIMIESIEMS

Vilnius, kovo 12 d. (ELTA). Antradienio naktį Vilniuje mirus 89 metus ėjusiam istorikui bei žurnalistui Vincui Trumpai, Prezidentas Valdas Adamkus pareiškė užuojautą velionio šeimai, artimiesiems bei istorikų bendruomenei, praneša ELTA.

“Netekome žmogaus, visą gyvenimą sąžiningai tarnavusio savo tautos ir valstybės istorijai bei gimtajai kultūrai. Su Velioniu daugelį Lietuvos bei išeivijos mokslo ir kultūros žmonių siejo gražus dvasinis ryšys, bendri darbai ir gyvas dialogas apie Lietuvos laisvę. Išauklėtas Lietuvoje laisvės ir bendražmogiškųjų idealų dvasia, Vincentas Trumpa ir kaip mokslininkas, ir kaip žmogus visą gyvenimą liko ištikimas šioms vertybėms”, - rašoma šalies vadovo užuojautoje.

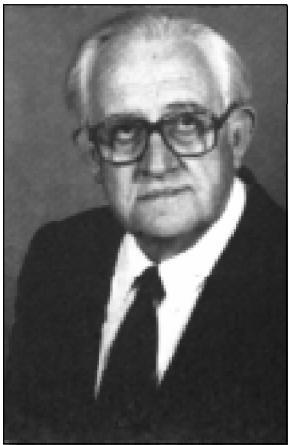
Iš Kėdainių apskrities kilęs V.Trumpa mokėsi Kaune, dirbo Lituanistikos institute, vėliau Vilniaus universiteto Istorijos katedroje. 1944 metais istorikas pasitraukė į Vokietiją, o po kelerių metų emigravo į Jungtines Amerikos Valstijas. Nuo 1954-ųjų V.Trumpa dirbo Kongreso bibliotekoje Vašingtone. V.Trumpos moksliniai straipsniai buvo publikuojami tarpukario Lietuvos ir išeivijos spaudoje. Jis taip pat buvo vienas iš “Šviesos” žurnalo redaktorių, “Metmenu” ir “Lituanus” žurnalų redakcinio kolektyvo narys. Prieš kelerius metus V.Trumpa grįžo gyventi į Lietuvą.

▪ PREZIDENTO PRANEŠIMAS

Netrukus Seimo plenariniame posėdyje Prezidentas Valdas Adamkus, vykdydamas Konstitucijos nustatytą prievolę, perskaitys tradicinį metinį pranešimą apie padėtį šalyje, jos vidaus ir užsienio politiką. Iki šiol V.Adamkus perskaitė tris metinius pranešimus. Nors juose būta nemažai įvairių pasiūlymų ir net nurodymų kitoms valdžios institucijoms, ką reikėtų kuo skubiau padaryti, gana dažnai metinius pranešimus galima pavadinti tiesiog Prezidento deklaracijomis, neturinčiomis didesnės įtakos. “Kauno dienos” atlikta pastarųjų trijų metinių pranešimų analizė rodo, kad įgyvendinama ne daugiau kaip trečdalis valstybės vadovo nurodymų.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Algirdas Pužauskas

Kovo 5 d. Egipto prezidentas Hosni Mubarak atvyko Amerikon pasitarti su prezidentu George Bush kaip sustabdyti Viduriniųjų Rytų karo veiksmus tarp palestiniečių ir izraeliečių. Po pasitarimų prarastose spaudos konferencijoje paaiškėjo, kad Egipto prezidentas nepritaria Izraelio vyriausybės karo veiksmams, palestiniečių miestų ir pabėgėlių stovyklų griovimui, kelių palestiniečių žemėse uždarymui, sakydamas, kad nieko nebus galima pasiekti per smurtą ir jėgos naudojimą. Prezidentas Bush tam pritarė, tik pabrėžė, kad Palestinos savivalda turi sustabdyti izraeliečių puldinėjimus ir žudymus.

Prezidentas Bush pasiūlydė spaudos konferencijoje, kad jis daug gerų sumanymų laukia iš Saudo Arabijos karalystės, nes jos valdžia pasirengusi pripažinti Izraelio teisę turėti savo valstybę. Prezidentas Mubarak atidengė, kad Izraelis planuoja neleisti Palestiniečių vadui Arafatui vykti į Arabų Lygos vadų suvažiavimą. Jei Arafato toje konferencijoje nebus, Saudo Arabija atsisakys jungtis į taikos plano įgyvendinimą, paskelbė egiptietis. Jis pasiūlė organizuoti pasimatymą tarp Izraelio premjero Ariel Sharon ir Saudo Arabijos princo Abdullah. Princas atmetė ir Mubarako tarpininkavimą. Jungtiniam Arabų Emirate jau buvo paskelbta, kad Saudo Arabijos įtaka tarp pasaulio arabų ir musulmonų yra gan didelė. Ta įtaka negali būti naudojama remiantis slaptais susitikimais ir susitarimais, pareiškė aukštas Saudo karalijos diplomatas. Izraelis privalo pasitraukti iš okupuotų arabų žemių: iš Vakarų kranto, Gazos ruožo ir iš rytinės Jeruzalės, kuri turėtų būti įkurtos Palestinos valstybės sostinė, paaiškino Egipto prezidentas. Prezidentas Bush pabrėžė, kad jis ir jo svečias Egipto prezidentas nutarė sustiprinti savo pastangas, kad tame regione, kur šiuo metu liejasi žmonių kraujas, būtų sukurta visiems reikalinga ir naudinga taika.

DAR NĖRA TAIKOS

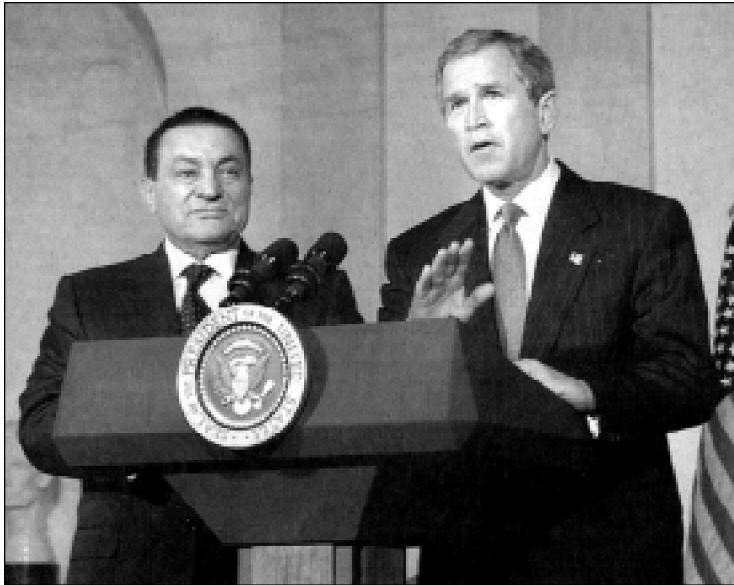
Ta pačia proga Vašingtono Tarptautinės plėtros įstaiga ir Kongreso Biudžeto įstaiga paskelbė, kad JAV užsienio paramos lėšos praėjusiais finansiniais metais buvo nemažos. Už taiką Viduriniuose Rytuose Izraelis gavo keturis bilijonus dolerių, Egiptas gavo už taikos išlaikymą du bilijonus, Jordanas gavo 428 milijonus dol., Gazos Ruožas ir Vakarų Krantas gavo 485 mil. dol.

Dabartinis Izraelio valdomas plotas yra apie 8,000 kvadratinį mylių, gyventojų ten apie 5.9 mil., iš jų Vakarų krante įsikūrė 176,000 naujų ateivių dar 20,000 gyvena okupuotose Golano aukštumose, apie 7,000 Gazos pakrašty ir 173,000 gyvena Rytinėje Jeruzalėje. Tarp gyventojų 80 procentų sudaro Europoje gimę žydai. Dar 32 proc. yra gimę Amerikoje ir 21 proc. gimę pačiame Izraelyje. Kiek skirtingi savo etnine kilme yra Afrikoje gimę 14.6 % ir Azijoje gimę 12.6 % žydai. Žydų Izraelyje yra 80 %, kiti 14.6 % yra musulmonai, o apie 5 % krikščionys.

Politikams ieškant taikos Izraelyje ir jo okupuotose arabų žemėse, kruvinos kautinės užsiliepsnojo Afganistane į rytus nuo sostinės Kabul. Septyni JAV kariai jau buvo parvežti vėliavomis papuoštuose karstuose. Sužeisti kovotojai dar palikti karo ligoninėse

Afganistane arba perkelti į Vokietijos karines amerikiečių bazes. Afganistano kalnų olose, kurios buvo daužomos sunkiųjų bombonešių ir “gudrių” raketų, žuvo šimtai al-Qaida ir Taliban kovotojų. Amerikiečiai, užėmę išvalytus kalnuose bunkerius, rado dar nemažus ginklų sandėlius, minosvaidžių baterijas, uždelsto veikimo bombas. Amerikiečių ir jų partnerių afganų pajėgos patyrė skaudžius smūgius iš greitašaudžių automatinųjų patrankų. Kovos prasidėjo kovo 2 d. Nukentėjo du kariniai sraigtasparniai. Pėstininkų jėgų judėjimas buvo labai lėtas dėl kalnuose iškriusio sniego. Terorizmo pajėgos nukentėjo, daužomos karštųjų jaučiančių ir karštųjų sekančių raketų, kurių karinė koalicija pritrūko.

Kongrese pasigirdo rinkminių metų politinių kritikų balsai, kurie prisimena Vietnamo karą ir pabrėžia, kad dabartinė vyriausybė siunčia karines jėgas į Filipinus, į Kolumbiją, į Afganistaną ir net į Gruziją, kur amerikiečiai jau pasiuntė Gruzijos vyriausybei 10 karinių malūnsparnių, šešis karinėms operacijoms ir keturis atsarginėms dalims. Pentagonas pabrėžė, kad Gruzijon siunčiami karininkai nedalyvaus jokiose karinėse operacijose, tik teiks paramą ir supažindins su ginklais.

Egipto prez. Hosni Mubarak, kairėje, kai kovo 5 d. lankėsi Washington, ragino JAV prezidentą G. Bush griežtai įspėti Izraelį ir palestiniečius, kad sustabdytų “kraujo praliejimą”, nes padėtis gali dar labiau pablogėti. Spaudos konferencijoje jie pasisakė už Saudi Arabijos planą, kad Izraelis pasitrauktų iš užimtų palestiniečių žemių.

A/P

Keliais sakiniais

• **Teroristų** stovykloje, kurioje laikomi iš Afganistano atvežti įtariamieji 74 kaliniai pradėjo bado streiką. Kai kurie atsisakė valgyti pusryčius, protestuodami, kad vienas sargybinis nuplėšė jam nuo galvos iš paklodžių pagamintą

turbaną. Badaujantieji teroristai visi geria vandenį, išskyrus kelis, kurie atsisako ir vandens. Jie nugabenti į ligoninę, kur jie gauna į venas leidžiamą skystį ir taip prievarta yra “maitinami”. Generolas, kuris pri-

(Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119-0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$35.00, first class - \$58. Single copy - 70 cents. Air mail overseas - \$110.00.

Prenumerata metams - \$35.00, pusei metų - \$20.00, pirma klase - \$58. Oro paštu į užsienį metams - \$110.00. Atskiro numerio kaina - 70 centų. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

REIKALAVIMAS ĮVESTI RUSŲ KALBĄ

Lietuvos Respublikos Seimas nepriklausomoje Lietuvoje jau antrą kartą patvirtino turto nacionalizavimo įstatymą. Juo suteikiama galimybė enkavedistams, kagiebigistams, stribams ir jų vaikams naudotis tuo turtu ir jį privatizuoti. Už nacionalizuotą turtą lėšos savininkui nenumatytos, nes pinigų žadama grąžinti “kada nors”. Turtas nacionalizuojamas visam laikui, kaip tą darė sovietai per savo okupacijas.

Lietuvių tautos genocido vykdytojams ir partiniams veikėjams, įsakydavusiems tremti ir žudyti, žadama skirti valstybinės pensijos už lietuvių žudymą, trėmimą į gulagus, kankinimą ir tų žmonių turto pasisavinimą. Tai sužinojęs, Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, nenorėdamas Lietuvai gėdos dėl tokio Seimo narių elgesio, būdamas su valstybiniu vizitu Washingtone, kreipėsi į Seimo narius nedaryti tokio žingsnio, o jei jau padaryta, tai kreiptis į Konstitucinį Teismą, kad būtų atstatyta tiesa. Deja! 81 Seimo narys - socialdemokratai, socialliberalai, LDDP ir dar kitų partijėlių nariai - balsavo už politinių kalinių ir tremtinių turto nacionalizavimą.

Ką reiškia tai, kai Kūčių dieną Rusijos prezidentas įsako rusiškai kalbantiems Baltijos kraštuose reikalauti, kad ir vėl tose valstybėse būtų įvesta rusų kalba kaip antroji valstybinė kalba. Ta proga “Wall Street Journal Europe” ir klausia: “Ar galima įsivaizduoti, kad Vokietijos kancleris televizijoje ragintų Elzaso gyventojus ir vokiškai kalbančiuosius reikalauti daugiau teisių Italijoje?”. Rusijos prezidentas tuo savo reikalavimu rusams, gyvenantiems Baltijos valstybėse, siekia sudaryti Rusijai palankią etninę bei kalbinę situaciją savo tikslams. Rusams reikalinga, kad vyktų tautinių mažumų nesutarimai ir skaldytų visuomenę. Lietuvos Seimo dauguma net nori panaikinti daug gero padariusią valstybinę lietuvių kalbos komisiją. Sausio 13-osios organizatorių, paleistą iš kalėjimo, pasitinka Rusijos ambasados vicekonsulas ir “Jedinstvos” organizatorius su gėlėmis ir šampanu. Gal tai reiškia, kad Rusijos ambasada pritaria žudynėms Vilniuje. Sausio 13-osios išvakarėse kai kurie Seimo nariai Sausio 13-osios įvykius aiškino taip, kaip juos dėstė rusų diplomatas V. Ivanovas, pasitikęs kalėjime bausmę atlikusį perversmininką. Jie nė žodžiu nepasmerkė žmonių žudikų, tad ar bereikia baisėsio pasityčiojimo iš mūsų laisvės kovotojų. Kai visas pasaulis smerkė Sausio 13-osios žudynių vykdytojus, tai tie, už kuriuos žmonės balsavo, tyčiojasi iš lietuvių tautos laisvės gynėjų. Jie skleidžia melą ir vėl klastoja mūsų tautos istoriją, kurios liudininkai ir dalyviai dar gyvi.

Lietuvos Konstitucijoje skaitome, jog negali būti NVS kraštų karinių dalinių, bet sausio 15 d. Seimas priėmė įstatymą, kad Lietuvos žemėje galės būti NVS valstybių kariniai daliniai ir jų civiliai tarnautojai. Nepaėjęs net dešimčiai metų nuo Rusijos kariuomenės išvedimo, Lietuvoje vėl karines pratybas galės vykdyti NVS kariniai daliniai, jų tarpe ir Gudijos gynybos viceministras generolas, kuris buvo Sausio 13-osios tragedijos kaltininkas. Ar tikrieji Lietuvos tautos žmonės galės ramiai priimti tuos karius, kurie Sausio 13-ąją žudė mūsų žmones? Ar jie tik nebus pakviesti Lietuvos Seiman išrinktųjų valia - komunistų veikla Lietuvai kelia didelį pavojų.

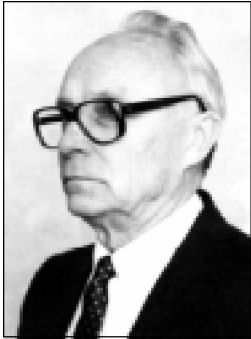
S. Tūbėnas

KOVO 11-TOJI - LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTATYMO DIENA!

Taip pat ta diena yra Sovietų Sąjungos griūties pradžios diena. Tą dieną sekė daugelis įvykių, kurie beveik visi artino Sovietinės imperijos byrėjimo pradžią. Tų įvykių buvo gana daug - visus būtų sunku suskaičiuoti. Pirmiausia Lietuvos išstojimas iš Sovietų sąjungos. Antras, irgi labai reikšmingas ir pavojingas žingsnis, tai Lietuvos Komunistų partijos išstojimas iš SSRS Komunistų partijos. Trečias ir gana lemiantis veiksnys - tai televizijos bokšto puolimas. To “sukilimo” rengėjai sugebėjo Maskvą įtikinti, kad Lietuvos liaudis yra pasirengusi sukilti - tik telaukia Maskvos ženklą! Maskva, tais paskleistais gandaiis patikėjo. Ir per savo diplomatinis kanalus, bei partijos aktyvistus, kurių dar buvo gausu Vakarų šalyse. Paleido sparnuotą žinią, kad tokiomis ir tokiomis dienomis Vilniuje vyks nepaprasti įvykiai. Taip pat vienam ir kitam pakuždėjo, kad ant sienos nebus lagaminų kontrolės. Filmavimo kameros ir foto aparatai bus laisvai praleidžiami. Taip sakant, laikinai buvo panaikinta “gelėžinė uždanga”. Tokia žinia sugundė gal šimtus žurnalistų. Taip pat, galbūt buvo ir žinia paleista, kad tie nepaprasti įvykiai vyks prie televizijos bokšto. Kaip kitaip būtų galima paaiškinti? Kad tankams atvažiuojant, jie buvo fotografuojami ir filmuojami. Gal keliadešimt užsienio spaudos ir televizijos fotografų ir filmuotojų. Tankams prie žmonių priartėjus, žmonės nesitraukė, bet savo kūnais kelią užtvėrė! Lietuvis varge ir nelaimėje dainuoja. Daina jam vienybės ir stiprybės priduoja! Tuomet aš pats girdėjau, kaip iš vieno tanko, per garsiakalbį

vienas to “sukilimo” organizatorius, žmonėms liepė nustoti dainuoti ir eiti namo! Be to, žmonėms sakė, kad reikia iš valdžios pašalinti inteligentus. Ir į valdžią vėl sugrąžinti “tikrus darbo žmones”.

Tie “sukilimo” organizatoriai pamatė ir suprato, kad reikalas krypta ne jų naudai. Turbūt buvo duotas įsakymas televizijos kameras ir foto aparatus atiminėti. O pasipriešinusius pradėjo mušti. Užsienio žurnalistai, kurie buvo apmušti, savaime aišku, tiems organizatoriams ir kvietėjams geros akies nebeturėjo. Lietuvos televizijos darbuotojai pradėjo rinkti televizijos filmas. Ir nedelsiant sėdo į automobilį ir tas filmas vežė į Kauną. Kauno televizijos siųstuvas nebuvo galingas. Ir vos Lietuvos teritoriją tedengė. Vis tiek, dar nakties metu, įvykiai prie televizijos bokšto buvo transliuoti. Ir telefonu buvo pranešta Rygai, kad televizijos filma, skubos keliu jiems vežama. Ir tą pačią naktį Rygos televizija, kurią galėjo matyti visa Estija, Rusijos vakarinės dalies miestai ir galbūt Švedijos rytinės pakrantės. Tuos vaizdus, kaip tankai traukė žmones, gana plačiai perdavė. Maskva to visko nebuvo numaciusi. Dar Maskva bandė meluoti, bet mažai kas jai betikėjo. Nes pačioje Rusijoje: Leningrade, Maskvoje ir kituose miestuose kilo didelės demonstracijos. Buvo smerkiami Maskvos diriguojami brutalūs veiksmai. Tose demonstracijose dalyvavo daug žinomų mokslo, visuomenės veikėjų ir net kariškių, kurių, Stalinui mirus, nebebuvo įmanoma lengvai likviduoti ar nors laikinai izoliuoti. Galutinio imperijai smūgio pradžia irgi įvyko Vilniuje! Nuo tele-

Juozas Žygas

vizijos bokšto gėdingai pasitraukę generolai nerimo. Tos pat dienos vakare į Vilnių atvyko aukštas kariškis, su plačiais įgaliojimais. Oro uoste jo laukė generolai ir sovietinės partijos ir valdžios viršūnės. Iš lėktuvo išlipęs, jis sėdo į privažiusį karišką automobilį. Bet netrukus nuo jų atsiskyrė ir nuėjo prie jo laukiančių lietuvių. Jį tuojau paklausė, ar jis atvyko įvesti prezidentinį valdymą? Jis atsakė: - “Kol aš būsiu Vilniuje, jokio prezidentinio valdymo nebus!” Bet generolai praėjusios nakties neužmiršo. Ir vidurdienį didelė tankų kolona iš Šiaurės miestelio pajudėjo miesto centro link. Seimo ir vyriausybės gynėjai buvo apie tai painformuoti. Prie Seimo rūmų buvęs kunigas visai miniai davė visuotinį nuodėmių atleidimą. Nes mirtis žvangėjo ir artėjo. Taip pat paragino moteris, kurios turi mažus vaikus, eiti į namus. Bet tokių beveik neat-sirado!

Bet įvyko stebuklas. Pusiaukeleje tankai apsisuko ir į Šiaurės miestelį nužlėgsėjo. Greičiausiai tas atvykęs kariškis Maskvą painformavo, kad Seimą ir Vyriausybę ginti yra susirinkusi šimtątūkstantinė minia. Yra šimtai Vakarų žurnalistų ir televizijos filmuotojų. Tad reikia vengti bet kokios konfrontacijos. Ir jie pradėjo apie sąmokslą tartis. Ta jų mintis brendo ir pasibaigė vadinamuoju Maskvos sukilimu. To sukilimo pasėkoje net Amerika išdrįso Lietuvą “de facto” pripažinti.

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 2 p.

Keliais sakiniais

žiūri teroristų veikėjus, paaiškino jiems, kad jie gali nešioti turbanus, tačiau sargybiniai gali bet kuriuo metu pareikalauti apžiūrėti turbaną ar jame nėra slapčių kišenių.

• **Prezidentas G. Bush** patvirtino leidimą pasiųsti į Jemeno arabų valstybę apie 100 amerikiečių kareivių, kurie treniruos Jemeno karius kovoti prieš teroristus.

• **Laikinasis Afganistano** vadovas Karzai pareiškė, kad Afganistanas laikys tarptautinės kariuomenės pajėgas

savo žemėje tiek ilgai kiek Afganistanui atrodys būtina jų parama. Kai šalyje bus įtvirtinta taika ir ramybė, mes paprašysime svečius išvykti, pasakė Hami Karzai. Iš kaimyninių šalių į Afganistaną jau sugrįžo keli tūkstančiai pabėgėlių. Laukiama, kad šiemet grįš apie 1.2 milijonai.

• **Kovo 5 d. Kinijoje** buvo oficialus parlamento sesijos atidarymas. Ilgą kalbą pasakė premjeras Zhu Romgji, nesigailėdamas piktų sakinių piktavaliams komunistų vado-

vams, kurie ima kyšius, apdovanoja savo giminaičius ir slaptus rėmėjus valstybinėm dovanom. Pernai, kaip sakė premjeras ekonominis augimas siekė 7.3 % nors daug valstybių pasaulyje kentėjo atoslūgį. Sunkiausia Kinijos našta nešė ūkininkai ir žemės darbininkai, teigė premjeras, žadėdamas imtis reformų ir kovoti su korupcija.

• **JAV** prezidentas George W. Bush paskelbė naujus muitus plieno pramonės gami-

(Nukelta į 4 p.)

Politinė demokratija. Beveik visas dabarties politines partijas, buvusias ar esančias valdžioje bei opozicijoje, palietė krizė. Jų neveiksmingumą rodo tai, kad nei viena reforma iki šiol nėra užbaigta. Pagrindinė visko priežastis – idėjų stygius, grupiniai interesai, palietę aukščiausias valdžios institucijas ir partijas, vienybės stoka, sprendžiant valstybės gerovės klausimus. Todėl tolesnė šalies raida priklausys nuo vidaus politikos stabilumo, nuo svarbiausių politinių jėgų sutarimo. Išaug Vyriausybės kaip vykdomosios politikos branduolio vaidmuo. Paskutiniųjų vyriausybių veikloje yra stebima tendencija vykdyti tęstinumo politiką. Dabartinė kairioji dauguma atsargiai svarsto mokesčių koncepciją, ekonominės plėtros programą derina su ES, svarsto “Sodros” ir savivaldy-

LIETUVOS VALSTYBĖS EVOLIUCIJA ATEINANČIAME DEŠIMTMETYJE VII

Prof. Arimantas Dumčius

Kauno Medicinos Universitetas, Lietuvos žmogaus teisių gynimo asociacija

bių skolų padengimo klausimus. Šiuo laikotarpiu teks tobulinti Konstituciją, keičiant Seimo struktūrą įstatymų rengimo kokybei pagerinti (dviejų Rūmų institucija), atriboti valdžių galias (ministras negali būti Seimo nariu), svarstyti vietas ir visuotinio referendumo, mandato atšaukimo, nepaprastosios padėties ir kitus įstatymus. Kairioji socialdemokratija sunkiai atsikratys sovietinio paveldo, o social-liberalai pamažu įsisavins savo vidurio kelio ideologiją, jie pilnai neištrips, o dirbs koalicijoje su socialdemokratais.

Dešinieji mobilizuosis po 2002 metų Prezidento ir savi-valdybių bei 2004 metų Seimo rinkimų. Apie 2006 metus bus sukurta vieninga dešiniųjų politinė struktūra. 2008 metų Seimo rinkimuose ji laimės daugiausia vietų, o po to gaus vietų ir Europos Parlamento rinkimuose. Propaguodami būtinumą įsijungti į ES evoliucijos procesą, dešinieji tuo pačiu taps tautos Atgimimo šaukliais, palaikydami tautiškumą kaip svarbiausią valstybės suverenumo išlaikymo pagrindą. Jie propaguos kultūros, švietimo, mokslo, šiuolai-

kiškos socialinės rinkos idėją. Jie rems patriotinę inteligentiją, intelekto produkcijos ir dvasinių vertybių kūrėjus. Tik dešimtmečio pabaigoje bus sudaryta plataus pasitikėjimo koalicija, nors jungsis nemaža partijų. Kylant gerbiui, stiprėjant valstybei, beveik nebebus vyriausybių kaitos, visuomenėje ir politinėje kultūroje atsiras didesnis tarpusavio pasitikėjimas ir stabilumas.

Bendroji politinė padėtis ir Lietuva.

Atrodo, kad XXI šimtme-tyje pasaulio globalizacijos proceso skatinamas ir toliau vyks įvairių tautų ir valstybių integravimasis. Jo tikslas – užsitikrinti saugumą ir progresą, pasikeisti informacija ir moderniausiomis technologijomis, išlaikyti įtakos sferas (ekonominės, politinės, religinės ir kitos). Tautų ir valstybių jungimasis vyksta dažniau pagal kultūrų ir religijų panašumą – europinis, slaviškas, arabiškas, kinietiškas variantai. Globalizacijos vyksmas jiems padeda stiprėti, įsigalėti ir tuo pačiu neišvengiamai sukelia ir kels tarpusavio nesutarimus. Musulmonų fanatikų ataka Amerikoje – dviejų kultūrų (bet ne civilizacijų) susidūrimas. Atkurdami fundamentalią Mahometo imperiją, musulmonai drastiškais veiksmais (pagal savo mentalitetą) priešinasį globalizuotai Vakarų kultūrai, kuri jų nepriima, net ignoruoja. Šiandien beveik kiekvienoje Europos valstybėje veikia islamo ekstremistų vahabitų ir fundamentalistų pogrindžio organizacijos. Kol kas jie puola JAV, tačiau ateina eilė ir Europai. Pasaulio terorizmo procesas nenutrūksta, be nugalėtojų ir pralaimėtojų. Jis nepaliks neutralių šalių. Niekas neįsivaizduoja, pavyzdžiui, ką sukels sparčiai kylanti kiniškoji globalizacija. Rusija, būdama nusilpusi dar kokį dešimtmetį, ieško ryšio su Vakarais, ji nori prisidengti NATO skraiste ir nuo kiniškosios, ir nuo musulmoniškosios grėsmės. Jos meilikavimas Vakarams Baltijos tautoms gali atnešti ir gero, ir blogo. Manau, rugsėjo 11d. įvykiai mus priartino prie NATO. Prahos lapkričio konferencijoje su Lietuva jau bus kalbama kaip patikima ir Šiaurės Atlanto, ir antiteroristinio bloko nare. NATO nare Lietuva realiai taps 2003 metais. Rusija nespės ir neturi galių užblokuoti Baltijos šalių na-

rystės jame. Jei pati Rusija ateityje įeity į Aljansą šiuo atveju Vakarai yra neprognozuojami, tada greitu laiku užgirstume jos reikalavimą suteikti jai išėjimą į Baltijos jūrą, sudaryti “koridorių” iš Karaliaučiaus ir panašiai.

Ar nebūtų šis priėmimas NATO irimo pradžia? Reikia pritarti V. Havelui, kad Rusija yra nepatikima partnerė – jau vien dėl jos karinio bendradarbiavimo su Iranu ir toli siekiančiais hegemonijos tikslais, remiamais pravoslaviškojo mesianizmo.

Taigi, jei Lietuva pradžioje savo saugumo sumetimais dėl nenuspėjamų, neprognozuojamų Rytų kaimynų pakrypo į Aljanso pusę, tai dabar, susidūrus globalizuotoms kultūroms, aplamai kitokio pasirinkimo neturime ir procesą privalome spartinti. Tuo tarpu išiliejimas į ES bus ištęstas, etapinis, apgalvotas ir orus, pasitariant su visa tauta. V. Bražėno manymu, geriau, kad Lietuva ilgiau išliktų kandidatė į ES, kad pirma atsigautų ekonomiškai, politiškai ir dvasiškai. Tada tautinių galių praradimas bus menkesnis. Matyt, ir viena, ir kita yra svarbu, viską reikia atlikti savalaikiai. Į ES Lietuva bus priimama 2005-8 metais, jei tai nebus pilnavertė narystė, išliks pereinamieji laikotarpiai: žemės ūkyje, energetikoje, aplinkos apsaugoje. Paaiškės, kad ES neišsprendžia daugelio problemų, neretai diskriminuoja jauną narę. Neabejotinai iškils rimtų regioninių ir net tarptautinių problemų: masiška imigracija ir nelegalų srautai, organizuotas nusikalstamumas, kontrabanda ir narkobiznis, pandeminių infekcinių ligų išplitimas. Baltijos regionui egzistuoja specifinės grėsmės saugumui dėl netolygaus politinio ir ekonominio vystymosi Baltarusijoje ir Kaliningrado srityje. Kaip atsakas į globalizacijos pasireiškimus Lietuvoje plėsis antiglobalistiniai judėjimai, antivakarietiškos nuotaikos, kursis tarptautinio terorizmo centrai, religinės sektos. Lietuva neturi izoliuotis nuo integracijos procesų, bet vienytis, sprendama problemas kartu su ES ir NATO.

Galime konstatuoti, kad sekantis dešimtmetis bus neramus dėl vis atsinaujinančių įtampų globalizuotame pasaulyje. Šalyje įvyks pozityvių poslinkių, tobulinant kultūrinę-tautinę, socialinę ir politinę demokratiją. Bus iškeliamas intelekto ir dvasinės kūrybos prioritetas, stiprės inteligentijos ir pilietinės bendruomenės vaidmuo. Turime suprasti, kad saugumo ir demokratijos įtvirtinimui vienintelis kelias – integracija į Europos politinės ir ekonominės struktūras.

Kaziuko mugė šurmuliavo Vilniuje kovo 1-3 dienomis.

Sauliaus Ignatavičiaus nuotr.

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 3 p.

Keliais sakiniais

niams, kurie nuo kovo 20 pakeliami net 30 %. Muitai turėtų padėti JAV plieno pramonei ir jos darbininkams, tačiau multus pasmerkė ypač Europos Sąjungos plieno pramonės vadovai Ženevoje, pagrasindami kovoti su JAV muitais per Pasaulio Prekybos organizaciją.

- **Indijos** religiniai fanatikai turėjo suvažiavimą Kašmire, kur buvo sugriauta istorinė musulmonų mečetė, statyta 16-tame šimtmetyje, o jos vietoje bus pastatyta indų Rama šventykla. Musulmonai puolė traukinį, kuriuo važiavo indų aktyvistai. Žuvo 58 žmonės, tačiau po indų keršto puldinėjimų žuvusių islamo išpažinėjų skaičius pasiekė 500. Indijos policija suėmė apie 30 traukinio puolėjų. Pakistanas pabrėžia, kad Kašmire musulmonai gauna tik

moralinė paramą, o smurtą visada globoja tik Indijos valdžia.

- **Rusijos** prezidentas Vladimir Putin pareiškė viešai televizijos programoje, kad jis pritaria JAV pastangoms Gruzijoje paruošti ir apginkluoti gruzinų kariuomenės keturis batalijonus po 300 karių kiekviename. Jei kitos Centrinės Azijos valstybės gali tai padaryti, kodėl negali Gruzija, klausė prez. Putin pasitaręs su Gruzijos prezidentu Eduard Shevardnadze. Prezidentui pritarė ir Rusijos generalinio štabo pirmasis viršininko pavaduotojas gen. Juri Baluyevsky, pasakęs, kad jis nelaiko “Amerikos kareiviais” tų amerikiečių trenerių, kurie atvyksta į Gruziją.

- **Amerikos** valstybinis archyvas atidarė priėjimą prie

dokumentų iš prezidento Nixono dienų. Tai garso juostelės, apimančios 1,700 valandų pasikalbėjimų tarp aukštųjų valdžios pareigūnų. Viena juostelė liečia prez. Nixono užuominą apie Vietnamo karą. Prezidentas klausė tuometinį prezidento valstybinio saugumo patarėją Henry Kissinger, ar nevertėtų mesti ant Šiaurinio Vietnamo branduolinę bombą. Kissinger visiškai tą mintį atmetė, sakydamas, kad to jau būtų per daug.

- **Speciali Kubos** policija įsiveržė, Meksikos vyriausybės prašoma, į Meksikos ambasadą Havanoje ir suėmė ten įsibrovusius jaunos 21 vyrą, kurie norėjo išvažiuoti į užsienį. Meksika mano, kad jauniems vyrams, kurie nėra politiniai kaliniai, negresia sunkios bausmės.

20 a. pasiliks pasaulio istorijoje kaip didžiausias aukas sudėjęs totalitariniams režimams laikmetis. Be dviejų Pasaulinių karų, kainavusių žmonijai per 5 dešimtis milijonų gyvybių, - taikos metu buvo sunaikinta apie 200 milijonų piliečių, o atskirais atvejais - ištisos tautos.

Vokietijoje naciai koncentracijos stovyklose sunaikino 18 milijonų civilių gyventojų. Niurnbergo teismas teisiškai įvertino šį politinį režimą ir nubaudė kaltus už įvykdytą Genocidą.

Tuo tarpu komunistinis režimas iki šiol nepasmerktas, o kalti už dešimt kartų aukų skaičių nenubausti. Antai, Sovietų Sąjungoje KGB rūsiuose, kalėjimuose ir gulaguose žuvo apie 83 milijonai gyventojų, Kinijoje - 45 milijonai, Kambodžoje - 3 milijonai, Afrikoje sunaikinta 1 mln. Tutsių tautos. O kur dar Jugoslavija, Airija, kurdai, baskai?

Lietuva nukentėjo nuo abiejų totalitarinių režimų: dviejų okupacijų 1940-1990 metų laikotarpyje nuo nacių nepatikslintais duomenimis - 54,3 % abiejų teritorijų gyventojų.

Nuo nacių žuvo 330,000 Didžiosios Lietuvos gyventojų. Iš jų - 170,000 lietuvių ir 160,000 - žydų.

Nuo komunistų įvykdyto Genocido nukentėjo 1,171,000 Mažosios ir Didžiosios Lietuvos gyventojų išsiųstų į tremtį, nukankintų KGB ir kalėjimuose, sušaudytų partizanų pasipriešinimo metu, uždarytų į psichiatrinės ligonines. Iš 920,000 - šiandien Mažojoje Lietuvoje (Kaliningrado sritis) tegyvena 19,000 lietuvių, 330,000 žuvo, o kitų 571,000 piliečių likimas nežinomas, nes teritorija liko okupuota Rusijos ir informacija neprieinama. Iš nukentėjusių nuo Genocido 791,000 Didžiosios Lietuvos piliečių - 66,225 žuvo, kiti - neteko tėvynės, šeimos, turto, darbo ir normalaus gyvenimo, nes buvo sistemingai persekiojami.

Sovietų-nacių-sovietų okupacijos kelis kartus perėjo per Lietuvą su fronto linija. Mūsų valstybė ne tik pati gynėsi, bet ir gelbėjo kitus. Jau 1939-1941 metais Valstybė priėmė 30-40 tūkstančių žydų bėglių iš Lenkijos, išdavė tarptautinę galią turinčius dokumentus, ant kurių jau buvo galima dėti Japonijos ar kitos valstybės vizas, garantuojančias gyvybes. Taip išsigelbėjo daugelis pabėgėlių, tame tarpe ir apie 19,000 Lietuvos žydų, išvyk-

dami Palestinon, JAV, Kanadon ir kt.

Nacistinės okupacijos metais valstybės funkcijas parėmė Lietuvos piliečiai - ėmė gelbėti žudomus žydus. Šiandien, po 60 metų nuo šių įvykių, dar yra išlikę 13,986 žydų gelbėtojų pavardės, užfiksuotos įvairiuose dokumentuose. Tai 10,137 žydų gelbėtojų sąrašai, sudaryti A.Gurevičiaus. Tai 2,705 žydų gelbėtojų sąrašai, publikuoti Valstybinio žydų Gaono muziejaus. Tai dar muziejuje esančių tikrinimo eigoje 1,144 žydų gelbėtojų bylos.

Manoma, kad šis skaičius realiai yra 3-5 kartus didesnis, nes vieną gelbėtoją turėjo "dengti" šeima arba padėti keli žmonės iš pašalies dokumentų paruošimu, transportavimu, maistu ar pastoge. Taigi, jei per 60 metų nebūtų prarasta daug dokumentų, liudininkų ir išgelbėtojų, tikėtina, kad žydų gelbėtojų sąrašuose būtų apie 50,000 pavardžių.

Gaila, bet žydų, gelbėjusių lietuvių nuo sovietinio Genocido, sąrašo nėra.

Pagal įrašus ties žydų gelbėtojų pavardėmis galima nustatyti, kad apie 12,6 % gelbėtojų už tai nukentėjo nuo nacių: jie buvo sušaudyti arba išvežti į konclagerius. Apytikriai nukentėjo 1000-3000 civilių gyventojų ir karių iš savisaugos bataliono, atsikusių šaudyti žydus Paneriuose, Alytuje ir Marijampolėje. Šių miestų žydų žudymo vietose bendroje kapavietėje ilsisi ir Lietuvos kariai, sušaudyti už atsisakymą žudyti žydus, ir Lietuvos žydai, sušaudyti nacių.

Ne tik aukas - didžiausią indėlį, gelbėjant žydus ėmė kariai ir policija - jie sudarė apie 20 % visų gelbėtojų. Pasinaudodami tarnybines padėtimi paruošdavo fiktyvius dokumentus, išpėdavo grėmę, išrūpindavo oficialius paleidimus į laisvę (komentant. Bobelis) arba paleisdavo tylomis, vaizduodami, kad "nemato" bėglių...

Antrą tiek žydų gelbėtojų yra šeimos: įvaikindamos žydus, priklausančius ištisai šeimai kaip "gimines" ir pan. Po 15 % tarp žydų gelbėtojų buvo Lietuvos dvasininkai ir ūkininkai, nes turėjo gerą priedangą vienuolynuose ir ūkiuose "samdiniais".

Apie 10 % žydų gelbėtojų buvo Lietuvos moterys, daž-

LIETUVIAI - ŽYDŲ GELBĖTOJŲ TAUTA

Dr. Rūta Gajauskaitė

Kriminologė

niausiai išnešdamos iš geto žydus savo vaikų dokumentų priedanga bei rasdamos jiems prieglobstį. Po 5 % tarp žydų gelbėtojų buvo laisvų profesijų žmonės, gydytojai ir slaugės. Prie gelbėtojų būrio prisidėjo (10 %) įvairūs tarnautojai, mokytojai, darbininkai ir miškininkai.

Toks platus žydų gelbėtojų socialinis statusas rodo, kad visa Lietuva suprato nacistinės politikos žydams pasekmes, atjautė juos ir gelbėjo. Nėra žinomų atvejų, kad būtų išduoti žydų gelbėtojai, juos išduodavo tik antrą kartą pagauti išgelbėtieji žydai.

Iš 209,000 gyvenusių Lietuvoje žydų išliko gyvų apie 25 %, t.y. 52,000 žmonių. Iš jų:

- 19,000 - suspėjo dar iki nacių okupacijos išvykti į Palestiną (5,018), į JAV ir Kanadą (7,000), į Pietų Afrikos Sąjungą (7,213) ir taip išvengti Holokausto;

- 15,000 - pasitraukė su sovietine armija į SSSR gilumą - po karo grįžo;

- 9,000 - išliko gyvų per nacių okupaciją Lietuvoje;

- 3,000 - išsigelbėjo slėptuvėse ir miškuose su lietuvių pagalba;

- 6,000 - išliko gyvų Vokietijos konclageriuose.

Lyginant su kitomis valstybėmis pagal išlikusių gyvų žydų procentą tūkstančiui tos valstybės gyventojų - Lietuva būtų antroje vietoje iš devynių nacių okupuotų šalių, apie kurias yra informacija. Pažymėtina, kad Lietuva iki nacių jau buvo okupuota sovietų ir jau buvo netekusi nuo raudonojo genocido 32,000 aukų įvykdyto komunistų. Žinoma, kad raudonųjų teroristų gretose buvo 82 % žydų, tačiau lietuviai ne tik nekeršijo žydams, ko labai tikėjosi ir provokavo naciai, bet dar ir gelbėjo žydus. Sukilimo ir partizaninio pasipriešinimo metu lietuviai kovojo prieš komunistinį režimą, bet ne prieš žydų tautą.

Tokį aukštą lietuvių žmogiškumo žydams lygi sąlygojo geopolitinė Lietuvos padėtis bei vėlyvas krikščionybės

įvedimas valstybėje. Todėl tradicinė nacionalinių, o ne religinių vertybių sankloda buvo įtvirtinta Lietuvos įstatymuose dar viduramžiais. Taigi, jau prieš 600 metų Lietuva suteikė žydams ne tik lygias teises, bet ir privilegijas, tuo metu kai visa Europa juos diskriminavo ir persekiojo iki 20 a. vidurio. Todėl žydų bendruomenė Lietuvoje galėjo ne tik ramiai gyventi, bet ir kurti bei klestėti. To pasėkoje susikūrė "litvakų" kultūra, dariusi žymią įtaką pasaulio žydijai.

Antrą vertus tik lietuvių nacionalinių vertybių (dorovė, dvasinė kultūra, žmogiškumas) tęstinumo dėka net esant akivaizdžiam nacių okupacinių režimų skirtumui vakarų ir rytų šalyse, Lietuvos žydų bendruomenė gavo daugiau paramos nei kituose Vakarų Europos valstybėse. Antai, Olandijoje, žydų reikalus naciai patikėjo olandų savi valdai, o Lietuvoje žydai buvo išimtinai vokiečių jurisdikcijoje.

Lietuvių politinės brandos ir tolerancijos rezultatai akivaizdžiai matomi iš apdovanojimų už žydų gelbėjimą lyginamosios analizės su kitomis tautomis. Pagal Jad Vashen apdovanojimų skaičių Lietuva yra antra pasaulio valstybė iš 34 valstybių, gelbėjusių žydus.

Apibendrinus pateiktus skaičius bei jų lyginamąsias analizes, galime konstatuoti, kad:

- Lietuva, pati nukentėjusi nuo nacių ir komunistų genocido, palietusio 55 % Mažosios ir Didžiosios Lietuvos gyventojų, išsaugojo 25 % žydų bendruomenės narių,

- Lietuva vienintelė pasaulyje valstybė 600 metų gelbėjo ir glaudė nuo persekiojimo žydus, vienintelė sulygino

žydų teises su Lietuvos piliečiais, tačiau Lietuva neatsakinga už buvusiųjų okupantų (rusų, lenkų, vokiečių) vykdytus pogromus ir Holokaustą;

- Lietuva vienintelė valstybė nedalyvavo nacistinių SS dalinių formavime ir neturėjo bendrų valdymo institucijų su Vokietija ir parodė aukštą politinės brandos lygį, nuteisdama 297 asmenis mirties bausme, prisidėjusius prie nacių vykdomos politikos.

Už juos Lietuvos prezidentas atsiprašė Izraelio, o Vyriausybė padovanojo Izraeliui 150 išsaugotų torų. Tačiau už 10 kartų didesnio komunistinio Genocido įvykdymą Lietuvai kaltųjų neatiduoda nei Rusija, nei Izraelis ir neatlygina padarytos žalos. Pažymėtina, kad Lietuvos Nekaltumo Prezumpcija buvo kelis kartus patikrinta ir patvirtinta: tai Niurnbergo proceso metu bei dar kartą - 1974 m. New Yorko kongresmenės Elizabeth Holtman pateikto sąrašo karo nusikaltėlių sąrašo tikrinimo metu.

Po 1990 m. Lietuvos nepriklausomybės atstatymo, valstybė ne tik pati kilo iš sovietizmo, bet ir padėjo visoms Lietuvoje gyvenančioms tautinėms mažumoms. Nacių pradžudytos ir išsibarsčiusios po pasaulį žydų litvakų atminimą Lietuva įamžino memorialu Kauno 9-me forte bei atminties paminklais didžiosiose žudynių vietose. Tačiau vertingiausias paminklas - tai žydų kultūros paveldo saugojimas, minėjimas ir šventimas. Į Lietuvos valstybės organizuojamas žydų šventes (Gaono jubiliejus) bei festivalius (Manuchino garbei) susirenka žydai iš viso pasaulio.

Nežiūrint išdėstytų faktų, pastaruoju metu pasaulyje skleidžiama dezinformacija apie Lietuvos valstybės ir lietuvių dalyvavimą žydų Holokauste. Todėl, gindami savo tautos ir Lietuvos garbę, teikiame Pasaulio visuomenei šią analizę.

2002 vasario 16 dienos šventėje Clevelande, iš k.: klebonas G.Kijauskas kartu su American Jewish Committee vadais, dr. M.Plax, J. Siegel ir Jennifer Tucker prisimena Emanuelio Zingerio viešnagę Clevelande.

Dr. V. Stankaus nuotr.

**LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA girdima pirmadieniais
9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.**

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: LithNY@AOL.com arba amberwings@mac.com

CLEVELAND, OH

ESTIJOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

Svečiai Estijos nepriklausomybės šventėje. Iš k: B. Pautienienė, A. Pautienis, Baltiečių Komiteto pirm. Maris Mantenieks, dr. Traks, Latvių pirm. Silvija Rutenbergs.

Šių metų vasario 23 d. Clevelando estai prasmingai paminėjo Estijos nepriklausomybės 84-ą metų sukaktį.

Minėjimas pradėtas pamaldomis latvių evangelikų liuteronų bažnyčioje, Lakewood, Ohio, kurias pravedė kun. Heino Nurk iš New Jersey ir toliau vyko parapijos salėje.

Po atidarymo, himnų ir invokacijos buvo kalbos. Vietoje pagrindinės kalbos - pakviesti trys prelegentai, kurie trumpai palietė jiems paskirtus laikotarpius. Enn Eessalu apžvelgė nepriklausomybės metus iki pirmos sovietų okupacijos. Andreas Traks - okupacijos laikus iki Sovietų Sąjungos žlugimo ir kun. Nurk kalbėjo apie dabartį nuo laisvės atgavimo.

Po kalbų buvo trumpa meninė dalis ir tautybių atstovų pristatymas. Dalyvavo A. ir B. Pautieniai ir du latvių atstovai. Minėjimą sveikino ALT Clevelando skyriaus pirm. A. Pautienis, Latvių sąjungos pirm. S. Rutenbergs ir Baltiečių komiteto pirm. M. Mantenieks. Baigiantis minėjimui buvo pranešta, kad Estija laimėjo jau trečią medalį š.m. žiemos olimpiadoje. Į minėjimą taip pat atvyko apie 15 naujų estų ateivių, kurie iki šiol nedalyvavo vietinių estų parengimuose. Po minėjimo buvo rodoma filma apie pereitą vasarą Estijoje vykusį karių bei įvairių organizacijų suvažiavimą, kuriame kalbą pasakė tuometinis Estijos prezidentas.

A. Pautienis

Enn Eessalu, vienas iš Estijos nepriklausomybės šventės prelegentų. K. Ruus nuotraukos

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$35,

PUSEI METŲ - \$20,

PIRMA KLASĖ - \$58,

ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ METAMS - \$110.00

Tarp komunizmo ir pagonybės, - rašė vasario 14 d. "Rzeczpospolita". Interviu lenkiškam laikraščiui "Rzeczpospolita" kardinolas J. Bačkis pažymėjo, kad sovietinės okupacijos metais žymi Lietuvos visuomenės dalis nutolo nuo tikėjimo, išaugo naujoji karta, kuri žino kai kurias religines apeigas, tačiau Bažnyčios gyvenime jau aktyviai nedalyvauja. Pasak kardinolo, tai rodo didelis skyrybų nušimtis, prastas spaudos pozicija, nepaisymas

LAIKYTIS SIMETRIJOS

Lenkijos Seime susirūpinta Lietuvos lenkų padėtimi, - rašė vasario 14 d. "Lietuvos rytas". Lenkijos Seimo Ryšių su užsienio lenkais komisija paragino Užsienio reikalų ministeriją imtis priemonių Lietuvos lenkų mažumos teisėms užtikrinti. Visų pirma susirūpinta lenkiškų mokyklų Lietuvoje padėtimi.

(...) Nuomonei apie neva blogėjančią lenkų mokyklų padėtį Lietuvoje pritarė ir kiti posėdyje dalyvavę Lenkijos Seimo deputatai bei Užsienio reikalų ir Nacionalinio švietimo ministerijų atstovai.

Pasak straipsnio autoriaus, Lietuvos lenkų nusiskundimai veidmainiški, nes negalėdami apkaltinti Švietimo ministerijos Lietuvos ir Lenkijos sutarties ar Europos tautinių mažumų konvencijos pažeidimu, jie ėmė įrodinėti, kad Lietuva nesilaiko geros kaimynystės santykių sutarties simetrijos, nes Lietuvos lenkai neturi tokių puikių sąlygų kaip Lenkijos lietuviai. (...)

Lietuvos lenkų sąjungos "Macierz Szkolna" pirmininkas J. Kviatkovskis nusišnekėjo iki to, kad pareiškė norįs turėti tokias pat sąlygas kaip lietuviai Suvalkuose ir Seinuose. O sąlygos ten tokios. Suvalkuose nėra lietuviškos mokyklos... Seinuose lietuviško švietimo yra tik užuomazga: paraleli lietuviška klasė lenkiškoje mokykloje, kur dalis dalykų dėstoma lietuviškai...

Lietuvoje nuo 1951 m. išleista 200 lenkiškų vadovėlių, - rašė "Lietuvos rytas".

LLB PRIORITETA

Per Punske įvykusį IV Lenkijos lietuvių bendruomenės suvažiavimą kalbėta ne tik apie svarbiausias Lenkijos lietuvių problemas, bet taip pat išrinkta nauja Bendruomenės valdžia. LLB pirmininkė I. Gasperavičiūtė pažymėjo, kad vienas svarbiausių buvusios kadencijos pasiekimų - lietuviškų klasių Seinų gimnazijoje įkūrimas. Vienas svarbiausių naujos LLB valdybos uždavinių bus lietuvių švietimo centro Seinuose įkūrimas.

P. M.

LIETUVOS SIMBOLIS

jos keliamų moralinio nuosmukio problemų.

Į žurnalisto klausimą, kodėl ligi šiol Vilniaus katedroje neleidžiama atnašauti lenkiškų pamaldų, kardinolas atsakė, kad jo pagrindinė užduotis - užtikrinti visiems tikintiesiems dvasinį patarnavimą. Pažymėjo, kad jis prisimena, kaip sunku buvo jo motinai, tuomet gyvenusiai Prancūzijoje, išpažinties eiti svetima kalba, tačiau Vilniaus lenkai turi galimybę lankyti lenkiškas pamaldas net šešiolikoje iš devyniolikos Vilniaus bažnyčių.

Katedra, pasak kardinolo, tapo Lietuvos simboliu, nes

čia atnašaujamos šv. Mišios visų svarbiausių tautinių švenčių metu.

Katedra - tai Lietuvos širdis. (...) Mano pirmtakas sutiko, kad katedroje lenkiškas mišias atnašautų per šventkeliones į Vilnių atvykę lenkai kunigai, tačiau neįvedė pastovių lenkiškų pamaldų. Nemanau, kad aš galėčiau pakeisti požiūrį šiuo klausimu, - teigė kardinolas J.A. Bačkis. Kardinolas pažymėjo, kad suprantas, jog lenkiškos pamaldos katedroje lenkams irgi gali turėti simbolinę reikšmę, tačiau lietuviams katedra taip pat esąs simbolis.

P. M.

CHICAGO, IL

DR. KAZIO MARTINKAUS POMIRTINIS STIPENDIJŲ FONDAS

A. a. biochemijos dr. Kazio Martinkaus (1953-1984) prisiminimui, 1985 m. jo tėvai, sesuo ir artimieji draugai įsteigė stipendijos fondą, kuriuo gali pasinaudoti visi lietuviai studentai, bebaigia bakalauro arba siekiantys magistro ar daktaro laipsnių iš griežtųjų mokslų (biologijos, chemijos, biochemijos), ypa-

tingai ryšium su vėžio tyrimais.

Gauti daugiau informacijos ir prašymų formas, rašyti šiuo adresu: Kristina Martinkutė, Dr. Kazys Martinkus Memorial Scholarship Fund, 7120 S. Richmond, Chicago, IL 60629-3011, USA. Prašymų formos turi būti grąžintos iki 2002 m. gegužės 30 d.

"Jauna Jėga"- Clevelando ir Detroito skautija stovykloje 2001-ais metais Dainavoje. Šias metais sesės ir broliai skautai nekantriai laukia vėl stovyklauti su Detroitu Dainavoje, tik šį kart tikimės sausai išmiegot naujose palapinėse.

TIKĖKIME SAVO ATEITIMI!

JAV LB planuoja darbo konferenciją Amerikoje gimusių ir naujos bangos lietuvių suartinimui. Norima sutraukti bendruomenės veikla besidominančius, bet dar neįsitraukusius.

Konferencija kviečiama 2002 m. birželio 7-9 dienomis Jaunimo stovykloje Dainavoje, Manchester, MI. Susidomėjusius prašome pareikšti savo norą konferencijon būti pakviestais, atsakant porą klausimų.

1. Ar norėtumėte praplėsti savo žinias apie Amerikos lietuvių reikalus ir veiklą? Jei taip, kas jus ypač domina?
2. Ar norėtumėte aktyviau dalyvauti Amerikos lietuvių rišančioje veikloje? Jei taip, kas jus domina?
3. Jūsų amžius?
4. Jūsų gimimo kraštas?
5. Jūsų vardas, pavardė, adresas, namų telefonas, e-pašto kodas.

Informaciją iki gegužės 1 d. siųskite: Birutė Bublienė, 4415 Oak Grove, Bloomfield Hills, MI 48302 arba e-paštu: BVBublys@aol.com

Tie, kurie negalės konferencijoje dalyvauti, bet norėtų išreikšti savo nuomonę, tai galės padaryti anketoje, kuri bus pristatyta lietuviškoje spaudoje bei internete. Anketos rezultatai bus diskutuojami konferencijoje.

PHILADELPHIA, PA

NE TIK MINĖJOME, BET IR ŠVENTĖME...

Teresė Gečienė

Sekmadienį, vasario 24 d. Filadelfijoje atšventėme Lietuvos Nepriklausomybės šventę sujungdami į vieną paminėjimą Vasario 16-ąją ir Kovo 11-tąją. Šventė pradėta dalyviais gausiomis Šv. Mišiomis Šv. Kazimiero parapijoje. Filadelfijos trijų lietuviškų parapijų klebonų susitarimu, Nepriklausomybės šventės Šv. Mišios rotaciniu būdu kasmet laikomos kitoje parapijoje. Procesijoje dalyvavo Vinco Krėvės mokyklos mokiniai ir mokytojos pasipuošę tautiniais rūbais, ir Šv. Kazimiero parapijinės mokyklos mokiniai savo mokyklinėmis uniformomis. Šalia Amerikos bei Lietuvos, buvo nešamos ateitininkų, skautų ir Lietuvos Vyčių vėliavos su organizacijų palyda. Skaitymus atliko Šv. Kazimiero parapijietė angliškai, Vaidas Razgaitis lietuviškai. Rūta Bagdonavičiūtė apibūdino nešamus aukojimo metu lietuviškus tautinius simbolius - Kryžių, Rūpintojėlį, Duoną, Gintarą ir Lietuvos žemę, kuriuos atnešė Vinco Krėvės mokyklos mokiniai. Giedojo jungtinis Šv. Kazimiero ir Šv. Andriejaus choras bei solistai Ona Pliuškonienė, Violeta Bendžiūtė ir Michael Dura. Vargonais grojo Stacy Utkus. Savo pamoksle kun. klebonas Petras Burkauskas pabrėžė mūsų visų pareigą gerbti ir išlaikyti lietuvybę bei padėti išlaikyti seniausią lietuvišką Šv. Kazimiero parapiją, kuri davė pradžią ir kitom dviem Filadelfijos lietuviškom parapijom - Šv. Jurgio ir Šv. Andriejaus. Jis sakė, kad galime didžiulis Filadelfijoje tebeturi tris lietuviškas parapijas, kai gausiausiame lietuvių telkinyje - Čikagoje iš 12 parapijų yra tik dvi.

Po Mišių visi skubėjo į Lietuvių namus, kur pasiūpinus lietuviškais pietumis buvo tęsiamas minėjimas. Jis

Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjime už Lietuvių Fondo įteiktą čekį dėkoja Filadelfijos LB apylinkės pirm. Vytas Bagdonavičius.

Kairėje Lietuvių Fondo įgaliojinė Dalia Jakienė, ekrane scenoje padidintas Lietuvių Fondo čekis.

buvo visai kitoks nei praeityje. Pirmą kart Nepriklausomybės šventę ne tik minėjome, bet tikrai šventėme. Salė gražiai papuošta trispalvėmis. Scenoje didžiulis naujas ekranas, kuriame Vytis ir LB-ės bei Lietuvių namų įkūrimo datos su abiejų emblemomis. Dar prieš minėjimą ant scenos sustatytos Amerikos ir Lietuvos vėliavos, apačioje organizacijų vėliavos. Pultas taip pat apačioje, ne ant scenos. Šone ant mažo paaukštinimo kaimo kapela. Kėdės publikai sustatytos pusrutuliu. Šventę pradeda kaimo kapela užgrodamą *Žemėj Lietuvos ažuolai žaliuos*. Dainuodami su trispalvėmis rankose įžygiuoja Vinco Krėvės mokyklos mokiniai. Jiems pritaria visa salė. Seka Amerikos ir Lietuvos himnai, kun. Danieliaus Staniškio invokacija. Susirinkusius sveikina Lietuvių namų vardu tarybos pirmininkas Vytautas Karalius ir Lietuvių Bendruomenės vardu apylinkės valdybos pirm. Vytas

Bagdonavičius. Jis pristato svečius ir šventės prelegentus. Netikėtai negalint atvykti paskaitininkei Vaivai Vėbraitei, buvo pakviesti penki vietiniai įvairių kartų asmenys pasidalinti savo asmenine patirtimi apie Vasario 16-tosios prasmę. Rašytojas Vytautas Volertas priminė, kad be Vasario 16 nebūt buvę ir Kovo 11-sios ir viso to kas išlaikė Lietuvą gyvą iki Atgimimo, Sąjūdžio ir laisvės atgavimo. Rimantas Stirbys kalbėjo angliškai apie 1980-aisias metais jaunimo preciziškai suplanuotą demonstraciją Washington, kai prie sovietų ambasados lietuviai sustabdė eismą ir jauni demonstrantai su kun. Pugevičiumi ir Simu Kudirka prisirakino prie sovietų ambasados tvoros. Visi 18-ka demonstrantų buvo areštuoti. Jie dar dabar yra vadunami Embassy 18. Pagrindinis organizatorius Linas Kojelis. Dauguma buvo iš Filadelfijos, keli iš Washingtono bei kitų vietovių, kun. Pugevičius ir Simas Kudirka iš New Yorko. Vytas Maciūnas pasakojo apie LB Komunikacijos Centro įkūrimą Filadelfijoje Lietuvos Atgimimo laikais. Po Kovo 11-tosios Komunikacijos centras sudarė platų aktyvistų tinklą visoje Amerikoje su tikslu masiniai kreiptis į JAV valdžios atstovus ir žinia-sklaidą, kad kuo greičiau būtų pripažintas Lietuvos Nepriklausomybės atstatymas. Raimonda Rukšienė, prieš 15 metų atvykusi į Ameriką, pasidalino patirtimi, kaip sovietmečiu Lietuvoje įvairiais subtiliais būdais buvo minima Vasario 16-ji. Jos geriausia draugė buvo gimusi Vasario 16-tąją. Su draugės gimtadieniu kartu galėjo atšvęsti ir Lietuvos šventę. Paskutinė kalbėjo Ieva Vozbutaitė, Ursinus kolegijos Filadelfijos studentė iš Lietuvos. Jai Vasario 16-toji ir Kovo 11-toji reiškia, kad ji gali pasakyti, kad esanti lietuvė iš Lietuvos, o ne iš Sovietų Sąjungos, kad ji gali laisvai keliauti, laisvai ir savarankiškai kurti savo ateitį. Kalbėtojų pasisakymai buvo pailustruoti vaizdais didžiajame scenos ekrane ir buvo publikos šiltai sutikti.

Bendrą visų dalyvių dainavimą vedė Violeta Bendžiūtė. Lengvai išskaitomi dainų žodžiai didžiajame ekrane padėjo visai publikai su entuziazmu kartu dainuoti. Dainas lydėjo kaimo kapela ir akordeonistė Ilona Babinskienė.

Per visą šią programos dalį su atidžiu dėmesiu išsėdėjo Filadelfijos mero atstovė ponias Lesley Day. Ji pasveikino mero vardu ir perskaitė mero Street pasirašytą proklamaciją, kuri dar kartą paremia Lietuvos pastangas tapti NATO nare. Atlikusi savo pareigą ponias Day neišbėgo, bet liko stebėti likusią programos dalį - Vinco Krėvės mokyklos mokinių bei Žilvino grupės tautinius šokius ir bendrą visos publikos dainavimą. Tarp programos dalių Dalia Jakienė įteikė Lietuvių Fondo 20,000 dol. Čekį Lietuvių Bendruomenei Lietuvių namų remontui ir Vinco Krėvės lituanistinei mokyklai 3,500 dolerių čekį. Vytas Bagdonavičius paragino publiką aukoti Lietuvių Bendruomenės veiklai paremti, ypatingai LB-ės būstinės Washington išlaikymui šiuo kritišku NATO narystės pastangų metu. Minėjimas baigtas visiems dainuojant *Lietuva brangi*.

Sekė suneštinės vaišės, kuriom vadovavo LB valdybos sekretorė Marytė Viliamienė su visu pulku savanorių padėjėjų. Minėjimo programą koordinavo advokatas Jonas Zerr.

ruošė Kristina Volertienė ir Linas Kučas, dainas Violeta Razgaitienė. Mokyklos vedėja yra Raimonda Rukšienė. Ruošiant salę minėjimui, labai daug talkino trys jaunuoliai talkininkai Aidas Gedeika, Antanas Kasinskas ir Gintautas Stirbys bei nuolatiniai Lietuvių namų ir Bendruomenės renginių rėmėjai Aleksas Danta ir Antanas Krušinskas. Minėjimo programą meniškai apipavidalino ir atspausdino Kazys Razgaitis.

Šventės gausią publiką sutraukė, pora savaitę iš anksto, apylinkės LB pirm. V. Bagdonavičiaus abiem kalbom paruošti ir išsiuntinėti pakvietimo laiškai. Juose pristatyta minėjimo programa, NATO klausimas ir pridėta kortelė su voku aukai LB-ės veiklai paremti. Aukos LB-ei buvo priimamos ir salėje. Dėka įdėtų valdybos pastangų minėjime dalyvavo daug jaunų žmonių, daug naujai atvykusių iš Lietuvos, daug jaunų šeimų. Į dainų ir šokių taktą suposi mamos su kūdikiais ant rankų. Publikoje taip pat matėsi nemažai senųjų Amerikos lietuvių palikuonių ir amerikiečių

Filadelfijos Kaimo kapela groja Lietuvos Nepriklausomybės šventėje 2002 m. vasario 24 d. Iš k į d.: Edvardas Kamarauskas, Ilona Babinskienė, Lynn Cox, dr. Juozas Kasinskas, Wilfred Frisby.

Kultūrinę dalį organizavo Juozas Kasinskas. Kaimo kapelai vadovauja Lynn Cox. Kapeloje groja Juozas Kasinskas, Edvardas Kamarauskas ir Wilfred Frisby. Šį kartą kartu su kapela dainoms grojo Ilona Babinskienė. Žilvino tautinių šokių grupei vadovauja Estera Benežiūtė-Washofsky. Vinco Krėvės mokinių šokius pa-

“antrųjų pusį”. Vienas iš jų, Alex Cox, šoka tautinius šokius ir yra dalyvavęs Šokių šventėse Šiaurės Amerikoje ir Lietuvoje. Visos kartos, visos “bangos” kartu sutelpa, kartu meldžiasi, kur tik reikia ateina į talką. Bendros visų pastangos davė pozityvius rezultatus - šaunią Lietuvos Nepriklausomybės šventę.

ALTo VERTINGAS LEIDINYS

Amerikos Lietuvių Taryba atskiru leidiniu anglų kalba yra išleidusi generolo Jono Kronkaičio parašytą NATO plėtros analizę: NATO Enlargement: The Baltic Dimension. Šis leidinys glaudžiai aptaria Lietuvos pasiruošimą įstoti į NATO ir jos būsimą įnašą į ją. ALTas savo ruožtu šį leidinį išsiųs visiems 100 JAV Senato nariams ryšium su

dabartine Senato akcija - Laisvės Konsolidacijos įstatymo pravedimu, kuris suteiks 2,1 milijonų JAV dolerių Pabaltijo kraštams ruošti NATO plėtrai.

Norintys įsigyti šį leidinį galite kreiptis į ALTo būstinę telefonu: 773-735-6677, faksu 773-735-3946 ar e-paštu: ALTcenter@aol.com

Vinco Krėvės Filadelfijos lituanistinės mokyklos mokiniai dainuoja Vasario 16-tos šventėje.

R.Gedeikio nuotraukos

LIETUVA IR PASAULIS

KELYJE Į EUROPOS SĄJUNGA

Praha/Vilnius, kovo 13 d. (ELTA). Jungtinę deklaraciją “Sostinės - už Europos Sąjungos plėtrą” pasirašė ir Vilniaus mero pirmasis pavaduotojas Algimantas Vakarinas. Jis buvo įgaliotas atstovauti Vilniaus miestui Trečiojoje tarptautinėje konferencijoje “ Sostinės - už Europos Sąjungos plėtrą”, kuri vyko Prahoje.

Deklaracijoje, kaip informuoja ELTA, pabrėžiamas sostinių vaidmuo šalims integruojantis į ES bei teikiant išsamią informaciją apie ES plėtrą savo šalies gyventojams.

“Kaip savo šalių politiniai, verslo ir kultūros centrai, sostinės vaidina pagrindinį vaidmenį informacijos procese. Todėl ypač svarbu, kad šalių vyriausybės paremtų sostinių iniciatyvą teikti informaciją apie Europos Sąjungą ir narystės ES ypatybes”, - teigiama deklaracijoje. Joje taip pat pabrėžiama, kad sostinės turėtų bendradarbiauti su Europos Sąjungos ir šalių kandidačių vyriausybėmis, kad įgyvendintų ES plėtros informavimo strategiją, rengti viešas diskusijas apie narystės ES padarinius.

Deklaraciją pasirašė Ankaros, Bratislavos, Budapešto, Bukarešto, Liublianos, Nikosijos, Prahos, Rygos, Sofijos, Talino, Varšuvos, Vilniaus, Berlyno ir Vienos merai arba jų atstovai.

Dalyvaujant Europos Komisijos atstovams, sostinių merai konferencijoje diskutavo tema “Sostinių vaidmuo informacijos apie ES plėtrą procese”. Diskusijų metu prieita prie išvados, kad suprantama ir įvairiais būdais šalių gyventojams teikiama informacija yra būtina sąlyga, siekiant užtikrinti piliečių pritarimą, o tuo pačiu ir sėkmingą pasiruošimą narystei ES.

Bendradarbiavimas su šalių vyriausybėmis, žiniasklaida, nevyriausybiniėmis organizacijomis ir švietimo įstaigomis yra ypač svarbus Europos Sąjungos pristatymui šalyse.

Merai ar jų atstovai, dalyvavę trečiojoje sostinių konferencijoje, sutarė nuolat keistis informacija apie priemones, kurių reikia imtis vykdant ES viešųjų ryšių kampaniją.

“WILLIAMS” NEPARDUOS “MAŽEIKIŲ NAFTOS”

JAV kompanija “Williams” neturėtų parduoti “Mažeikių naftos”, net jei ši ir baigtų metus nuostolingai.

“Williams” planai Lietuvoje yra ilgalaikiai”, - patvirtino “Williams Lietuva” atstovas spaudai Darius Šilas, komentuodamas informaciją, kad kompanija ketina parduoti nepelningas investicijas, jei tarptautinėje jos veikloje šiemet neįvyks lūžio.

“VŽ online” pacitavo informaciją iš “Williams” spaudos konferencijoje Niujorke, kurioje buvo pasakyta, jog JAV kompanija tikisi esminio rezultatų pagerėjimo iš “The Soda Ash” projekto ir investicijos Lietuvoje, kur atitinkamai pernai patyrė 38 mln. ir 21 mln. JAV dolerių nuostolių, taip pat planuoja “2002 metais pasiekti pelningumo arba parduoti šias investicijas”.

Pasak D.Šilo, “Williams” investiciją Lietuvoje vertina kaip ilgalaikę ir tikrai nesitiki jos grąžos “per vieną dieną”.

“Williams” padaliniui “Williams International” priklauso 33 proc. “Mažeikių naftos” akcijų, taip pat kompanijai yra suteiktos Lietuvos įmonės operatorės teisės.

Pagal JAV visuotinai pripažintus apskaitos principus, pernai “Mažeikių nafta” patyrė 271,153 mln. litų neauditotų nuostolių. Palyginti su 2000 metais, kai naftos bendrovė buvo patyrusi 179,059 mln. litų nuostolių, jie yra išaugę 51,4 proc.

Lietuvos naftos koncerno praėjusių metų veiklos nuostoliai siekė 113,648 mln. litų ir buvo 9,6 proc. didesni nei 2000 metais, kai sudarė 103,729 mln. litų. Iš finansinės veiklos “Mažeikių nafta” pernai patyrė 161,672 mln. litų nuostolių.

Išstatinis “Mažeikių naftos” kapitalas sudaro 517,495 mln. litų, Ūkio ministerija valdo 59,3 proc. bendrovės akcijų, o “Williams International”, kaip minėta, trečdalį įstatinio kapitalo. Su Rusijos naftos kompanija “Jukos” šiuo metu deramasi dėl “Mažeikių naftos” akcijų pardavimo bei investicijų.

“Mažeikių naftą” JAV kompanija privatizavo 1999 metais ir nuo to laiko investicija į Lietuvos naftos bendrovę nuvertėjo beveik du kartus.

1999 metų spalį “Williams International” už 33 proc. “Mažeikių naftos” akcijų sumokėjo 75 mln. JAV dolerių, tuo tarpu praėjusių metų pabaigos balanse, FMI “Jūsų tarpininkas” duomenimis, ši investicija įvertinta tik 39,1 mln. JAV dolerių.

LENKAI RENGIASI PROTESTO AKCIJAI

Lietuvos lenkų organizacijos, susirūpinusios dėl lenkų tautinės mažumos švietimo padėties, rengiasi protesto akcijai. Pasak Seimo nario, Lietuvos lenkų rinkimų akcijos pirmininko Valdemaro Tomaševskio, prie Seimo rūmų įvyks mitingas, kurį rengia Lietuvos lenkų sąjunga, Lietuvos lenkų mokytojų bei mokslininkų draugijos ir kitos organizacijos, praneša ELTA.

UŽ BENDRADARBIAVIMĄ

Prof. Ona Voverienė

Lietuvos moterų lygos pirmininkė

Su malonumu perskaičiau 2002 m. pirmąjį “Tautininkų žinių” numerį. Malonu, kad Lietuvoje dar yra žmonių, kuriems rūpi Tautos idealai ir jos išlikimas.

Pritariu LTS pirmininko G.Sakalniko mintims, kad Lietuvių tautininkų sąjungai - “patikimiausi partneriai galėtų būti konservatoriai ir LPKTS, juo labiau, kad ir vieni, ir kiti yra palankiai nusiteikę su tautininkais bendradarbiauti, o programinės...nuostatos labai panašios” (ten pat, p.1).

Galiu tai patvirtinti. Dar praeitais metais prieš Tėvynės Sąjungos (Lietuvos konservatorių) konferenciją buvo patvirtinta Tėvynės Sąjungos (Lietuvos konservatorių) programa naujam periodui “Partijos tapatybė ir strategija” (V., 2001), kurios pamate Vinco Kudirkos ideologija, geriausiai išreikšta Tautiškoje giesmėje, tapusioje valstybės himnu bei laisvės simboliu.

Lietuvos minties tradicija skelbiama didžiausia konservatyviaja vertybe.

Partijos tapatybės pagrindiniai bruožai atsispindi ir Tėvynės sąjungos Lietuvos ateities vizijose. Ta ateitis - tai europietiška ir lietuviška Lietuva. Europietiška savo euroatlantinė integracija, žinių visuomenės pobūdžiu, naujaisiomis technologijomis, lietuviška - savo kalba, tautiniu

savitumu ir kultūra, etninių vertybių branginimu ir sąmoningu savo kultūros saugojimu nuo agresyvaus kičo poveikio.

Tėvynės sąjunga turi didžiulį mokslinį potencialą, valdantį naujausias technologijas, mokantį užsienio kalbas, mąstantį ir dirbantį europietišškai. Tačiau pastaruoju metu į Tėvynės sąjungą įsiliejęs jaunimo būreliai (tai matome, kas mėnesį įteikiant naujų narių bilietus 20-30 jaunuolių ir mergaičių), daugiausia akademinis jaunimas, yra gerokai atitrūkę nuo savo Tautos šaknų, dalis jų indiferentiški tautinei kultūrai, Tautos istorijai, Tautos didvyriškajam paveldui, tautiniam mentalitetui. Kartais pasigirsta svarstymas, ar taip jau ir reikia mums būti lietuviams?

Abiejų partijų glaudesni kultūriniai ir politiniai ryšiai, jų bendradarbiavimas - bendros konferencijos, renginiai - praturtintų abiejų partijų žmones, stiprintų Tautos šaknis ir jos moderniąsias šakas.

Antra vertus, visiškai pritariu LTS valdybos posėdžio nutarimui, kuriame sakoma, kad LTS “nebandys jungtis su kita politine partija”. Tautininkų partija turi savo istoriją, savo tradicijas, yra istorinė Lietuvos partija, atlaikiusi žiauriausius istorijos išbandymus, palaistytą tos partijos kankinių krauju per soviet-

Tautininkų žinios

Gedimino pr. 22, LT-2600 Vilnius, Lietuva
Tel. 624935, faksas 617310
Redaktorius A.R. Tilindis

mečio genocidą, atlaikiusi lietų ir audras, įrodė, kad nėra tuščiažiedė politikierių gėlė ir kad ji neturi išnykti iš Lietuvos partijų spektro tol, kol mūsų planetoje gyvuos Lietuva. Atvirkščiai, ji turi stiprėti ir stiprinti Tautos šaknis. Tik taip išliksime ir išsaugosime Tautą amžiams.

Pritariu dr. A. Liekio minčiai, kad dabar Lietuva, kaip ir 1927 m., yra atsidūrusi Liūto ir apie jo kojas apsvyniojusio Penktosios kolonos smauglio situacijoje (ten pat, p. 2).

Tai visų Lietuvos dorų žmonių problema ir nerimas, ir pavojaus varpas.

Tada turėjome ištikimą Tautai kariuomenę ir generolą Povilą Plechavičių. Dabar esame kitoje situacijoje. Penktosios kolonos smauglys, kurio nemenka dalis (net 81 žmogus, balsavęs Seime už politinių kalinių ir tremtinių turto antrąjį nacionalizavimą ir jo atidavimą lietuvių Tautos genocido vykdytojams, sribams ir kagėbistams, kurie tuo turtu pokario metais buvo okupantų apdovanoti už jų kruvinas paslaugas okupantams) yra įsirangiusi Seime ir jau pradeda smaugti Tautą. Ar išliksime? Ar vėl būsime pasmerkti kelioms dešimtims metų raudonųjų oligarchų vergijai?

(Šis straipsnis perspausdintas iš “Tautininkų žinios” 2002 m. vasario mėn. Nr. 4)

PAŠALPOS SKURDO NESUMAŽINS

Vilnius, kovo 12 d. (ELTA). Nedarbas, kuris, oficialiais duomenimis, šiuo metu sudaro apie 13 proc., yra pagrindinė skurdo priežastis Lietuvoje. Nedarbo, ilgalaikio nedarbo bei jaunimo nedarbo lygis Lietuvoje apie du kartus viršija Europos Sąjungos (ES)

valstybių vidurkį, tokią išvadą priėjo Skurdo tyrimo komisija.

Prezidentūroje, kaip praneša ELTA, Skurdo tyrimo komisija pristatė pirmąjį metinį pranešimą. Tai pirmoji tokio pobūdžio analizė, kurioje aptariamas skurdo lygis, pobūdis, pokyčiai ir valstybinės skurdo

mažinimo politikos efektyvumas. Skurdo tyrimo komisija beveik prieš metus sudaryta Prezidento iniciatyva.

Dėkodamas komisijos nariams už atliktą darbą, šalies vadovas Valdas Adamkus pabrėžė, jog didėjančios pašalpos jokių būdu nereiškia mažėjančio skurdo. “Norėdami kovoti su skurdu, turime įveikti jo priežastis. Visų pirma - nedarbą, menką žmonių išsilavinimą”.

Prezidento teigimu, skurdo mažinimo politika bus daug efektyvesnė tada, kai ji bus grindžiama verslo ir naujų darbo vietų kūrimą skatinančia mokesčių politika. “Pagrindinis šio pranešimo siūlymas politikams - pereiti nuo gaisrų gesinimo prie priežasčių šalinimo”, - pažymėjo valstybės vadovas.

2000 metų duomenimis, bendras nedarbo lygis Lietuvoje sudarė 15,4 proc., tuo tarpu ES valstybėse nedarbo

Studentai Vilniaus gatvėse groja, kad užsidirbtų bent šiek tiek pinigų.

Sauliaus Ignatavičiaus nuotr.

(Nukelta į 10 p.)

MINĖJO VERTĖJO E.VISKANTOS ŠIMTMETĮ

Kaunas, kovo 12 d. (ELTA). Kaune buvo minimos žymaus klasikinės literatūros vertėjo Eduardo Viskantos 100-osios gimimo metinės, praneša ELTA. Žurnalistų namuose rengiamo atminimo vakaro metu buvo pristatyta autobiografinė knyga “Gyvenimo kelionėje”.

Kauno miesto garbės pilietis, Lietuvos rašytojų ir Lietuvos žurnalistų sąjungų narys E.Viskanta savo garbingo jubiliejaus nebesulaukė. Iki šios sukakties pritrūko dviejų mėnesių ir vienuolikos dienų.

“Pradėjau 99-uosius metus. Nedaug beliko iki šimto. Bet tie paskutiniai - patys sunkiausi, ir jie ne mano, o Dievo valioje. Nors ir ilgai gyvenu, gyvenimas nenusibodo - jis toks įdomus, toks nuostabus, toks įvairus - kasdien atnešantis vis kitokių naujienų - ir džiugių, ir širdį gniaužiančių. Regis, toks ilgas gyvenimas, o prabėgo kaip viena akimirka”, - paskutiniaisiais savo gyvenimo metais rašė E.Viskanta.

Eduardas Viskanta

Literato 100-ųjų gimimo metinių minėjime dalyvaus jo šeimos nariai, rašytojai, žurnalistai, pedagogai. Ta proga Maironio lietuvių literatūros muziejuje bus atidaroma paroda.

E. Viskanta gimė 1902 metais kovo 13 dieną Išlandžių kaime, Marijampolės rajone. 1930 m. baigęs lietuvių kalbos ir literatūros studijas Vytauto Didžiojo universitete, jis vėliau mokytojavo Telšių, Kauno, Kėdainių gimnazijose.

1942-1950 m. dirbo Kauno valstybinės leidyklos redaktoriais, parengė spaudai Vaižganto raštus, buvo apkaltintas “antitarybine propaganda”, nuteistas 25 metams su viso turto konfiskavimu. 1951-1955 m. kalėjo Kostromos ir Gorkio srities lageriuose.

E.Viskanta išvertė tokius klasikinės literatūros šedevrus kaip Džovanio Bokačo “Dekameronas”, Viktoro Hugo “Paryžiaus katedra”, Levo Tolstojaus “Karas ir taika”, Žano Žako Ruso “Išpažintis”, Knuto Hamsuno “Panas”, Alberto Moravijos “Romos apsakymai”, plačiai žinomų Bertoldo Brechto, Antono Čechovo, Anatolio Franso, Gi de Mopasano, Luidžio Pirandelo, Aleksandro Puškino ir kitų rašytojų kūrinių. Tarpukariu E.Viskanta sudarė ir išvertė visuotinės literatūros chrestomatijų, parašė nemažai straipsnių. Už nuopelnus Lietuvos kultūrai jis yra apdovanotas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino 3-iojo laipsnio ordinu.

E.Viskanta mirė šių metų sausio 3 dieną, palaidotas Kauno Petrašiūnų kapinėse.

UŽUPIO ANGELAS RENGIAMAS SKRYDŽIUI Į SOSTINĘ

Vilnius, kovo 12 d. (ELTA). Po penkerių metų vilties ir atkaklaus darbo per šias Velykas Užupis sulauks savo Angelo. 650 tūkst. litų kainavusios skulptūros baigiamieji darbai vyksta netoli Vilniaus esančiose skulptorių dirbtuvėse.

Skulptoriaus Romo Vilčiausko sukurta sudėtingos konstrukcijos bronzinė Užupio angelo skulptūra šiuo metu yra patinuojama, vėliau aukštos prabos aukso plokštelėmis bus auksuojamas gaublys po angelo kojomis ir jo pučiamas milžiniškas ragas, praneša ELTA.

Apie dvi tonas sverianti tuščiavidurė skulptūra yra 4,2 metrų aukščio, o su kolona ji sieks 11 metrų. Skulptūra, dar be sparnų, paguldyta ant nuogos ir saugiai uždengta, į sostinę bus vežama specialiu transportu ir keliama ant kolonos Užupio ir Malūnų gatvių sankryžoje, kurioje iki aštuoniolikto amžiaus pabaigos buvo unitų bažnytelė, vėliau jos vietą ženklinės kryžius. Didžiuliai angelo sparnai bus montuojami skulptūrą užkėlus ant kolonos. Skulptūros konstruktoriai ir statytojai užtikrina, kad sparnuotas kūrinys bus atsparus net didžiausiems vėjams.

Šalia Užupio angelo skulptūros bus atkurtas vienas iš dviejų seniau čia stovėjusių senovinio pavyzdžio ketaus

hidrantų, kurio vandenį užpiečiai galės naudoti buityje, o praeiviai - atsigaiivinti.

Visus metus ant kolonos stovėjęs dailus akmeninis kiaušinis, kuriuo jau domisi potencialūs pirkėjai, bus parduodamas kovo 23 dieną vyksiančiame aukcione, o gauti pinigai bus skirti skulptūrai užbaigti. Iš viso baigiamiesiems darbams dar trūksta 30-40 tūkst. litų, jie vykdomi skolon.

Vienas iš skulptūros iniciatorių, Užupio angelo klubo prezidentas Romas Lileikis, baigiamą Užupio angelą vadina geros valios simboliu - skulptūra statoma už žmonių lėšas ir dovanojama Vilniui, Lietuva ir Europai. Didžioji dalis pinigų surinkta už ma-

žąsias Užupio angelo kopijas - parduota 101 mažoji kopija po 2 tūkst. 600 Lt ir 11 didesnių kopijų po 15 tūkst. Lt, o didžiausią pinigų sumą - 150 tūkst. Lt, leidusią užbaigti skulptūrą, paaukojo generalinė rėmėja AB “Senukai”.

Užupio angelo atidengimo diena - balandžio 1-oji sutampa su Velykų antrąja diena, Užupio respublikos penkerių metų sukaktimi ir tradicine šios respublikos Baltųjų staltiesių diena, per kurią užpiečiai vaišინasi suneštiniais šventiniais patiekalais.

Pasak Užupio klubo prezidento R.Lileikio, puoselėjama dar viena idėja - paminklas Nežinomam mokytojui, kurį norima pastatyti šalia Užupio gimnazijos.

LIETUVIŲ FONDO PARAMA

Dalia Puškorienė įteikia mokyklų vadovėm LF paramos čekį 2002 m. Iš kairės: Danutė Tuljak, Dalia Puškorienė, p. Bučmienė.

T. Paškonytės nuotr.

LIETUVOS KELIAUTOJAS ĮKOPĖ Į AUKŠČIAUSIĄ PLANETOS UGNIKALNĮ

Santjagas/Vilnius, kovo 12 d. (ELTA). Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo šventės išvakarėse Lietuvos keliautojų ekspedicijos Čilėje “Ignotui Domeikai - 200” dalyvis Valdas Vitkauskas įkopė į aukščiausią pasaulio ugnikalnį Ochos del Salado (Ojos del Salado). Šioje beveik septynis kilometrus (6880 m) virš jūros lygio iškilusioje viršūnėje kartu su Lietuvos trispalve buvo iškelta ir Vilniaus miesto vėliava, kurią prieš išvykstant keliautojams perdavė miesto meras Artūras Zuokas, praneša ELTA.

Mėnesį trukusios kultūrinės-tiriamosios ekspedicijos dalyviai - alpinistas V.Vitkauskas, architektas Jonas Anuškevičius, geologas Gediminas Motuza, žurnalistas Vytautas Jankevičius ir skulptorius Valdas Bubelevičius - pasiekė ir kitus numatytus tikslus: aplankytos žymaus Lietuvos ir Čilės mokslininko, visuomenės veikėjo Ignoto Domeikos gyvenimo ir veiklos vietos - Santjago universitetas, I.Domeikos memorialinis

namas, įkopta į aukščiausią mokslininko vardu pavadinto kalnagūbrio Cordillera de Domeyko viršūnę.

Ekspedicijos dalyviai taip pat surinko daug istorinės medžiagos, turtingą mineralų kolekciją, susitiko su I.Domeikos giminėmis. Surinkta medžiaga skiriama I.Domeikos jubiliejui skirtoms parodomis Lietuvos nacionaliniame muziejuje, UNESCO būstinėje Paryžiuje ir tarptautinei mokslinei konferencijai Vilniuje.

Keliautojams teko patirti daug nuotykių - beveik dvi savaites keliauti po beveik negyvenamas Čilės vietas, kenčiant didelį karštį iš Atakamos dykumos smėlynų vaduoti įklampusį ekspedicijos automobilį, patekti į žemės drebėjimo ir galingos sniego pūgos epicentrą.

V.Vitkausko teigimu, lietuvių ekspedicija Čilėje sulaukė didelio susidomėjimo - šalies televizijos ir laikraščiai rengė reportažus, vietos gyventojai ir valdžia labai šiltai ir geranoriškai suteikė visą reikalingą paramą.

LIETUVOJE MILIJONAI - KULTŪROS VERTYBIŲ APSAUGAI

Kultūros vertybių apsaugai 2002 metams iš valstybės biudžeto skirta 11 milijonų 753 tūkstančiai litų. Didžioji šios sumos dalis - 9 mln. 242 tūkst. litų, kaip informuoja ELTA, bus panaudoti kultūros vertybių saugojimo ir tvarkymo programoms, likusios lėšos - Kultūros paveldo centro vykdomiems darbams finansuoti.

Bažnyčių, vienuolynų, pilių, kitų istorinės architektūrinės vertės pastatų tvarkymui skiriama 4 mln. 726 tūkst. litų. Šiais metais numatoma užbaigti Kėdainių evangelikų liuteronų bažnyčios, Alantos dvaro sodybos rūmų Molėtų rajone, Sasnavos klebonijos Marijampolės rajone, Tauragės pilies vieno bokšto, Verkių dvaro sodybos Vilniuje vakarinės ir rytinės oficinų tvarkymo darbus.

Pagal Kultūros vertybių apsaugos departamento sutartį su vienu Vokietijos fondu šiais metais bus pradėti sinagogų komplekso Kalvarijoje avarinės būklės likvidavimo darbai. Fondas 2002 metams įsipareigojo skirti 440 tūkst. litų, departamentas - 200 tūkst. litų.

Numatoma tęsti Plungės, Rokiškio, Raguvėlės, Kairėnų, kitų dvaro rūmų pastatų avari-

nės būklės likvidavimo, konservavimo bei restauravimo darbus.

Pagal atskirą programą, kuriai skirta 367 tūkst. litų, bus tvarkomi keturi Vilniaus senamiesčio objektai - Šv.Mikalojaus ir Bernardinų bažnyčios, Švenčiausiosios Mergelės Marijos ėmimo į Dangų bažnyčios ir Pranciškonų vienuolyno ansamblis, taip pat buvusių Chodkevičių rūmų ansamblio ugniasienė.

1 mln. 650 tūkst. litų skirta piliakalnių, kapinių bei parkų tvarkymo darbams ir 1 mln. 450 tūkst. litų - statinių puošybos įrangos bei kilnojamųjų kultūros vertybių, nesančių valstybinėse saugyklose, tyrimų ir konservavimo bei restauravimo darbų programai. Į programą įtraukti 42 objektai - paveikslai, altoriai, freskos, vargonai, skulptūros, kryžiai ir kt. Šios programos, gavus Valstybinės paminklosaugos komisijos pritarimą, patvirtintos Kultūros vertybių apsaugos departamento direktoriaus įsakymu.

Pagal galiojančias taisykles tvarkyti kultūros vertybes departamentui padeda ir jų savininkai. Šiais metais iš savininkų tikimasi sutelkti 4 mln. 717 tūkst. litų.

Nors istoriniai dokumentai nenuginčijamai įrodė, kad Lietuvos teritorija buvo tik dalis etnografinės ir dar mažesnė dalis istorinės Lietuvos teritorijos, bet TSRS valdovams ir jų patikėtiniams “vietoje” pamačius, kad Lietuvių tauta iš tikro yra pasiryžusi siekti laisvės ir atkurti nepriklausomą valstybę, nuo 1988 m. vasaros pradėjo laikraščiuose, per radiją ir televiziją skelbti, kad jei Lietuva atsiskirtų nuo TSRS, tai Vilnius ir jo kraštas būtų perduotas Baltarusijos TSR ar Lenkijai, o Klaipėda ir jo kraštas prijungtas prie RTFSR Kaliningrado srities ir pan. Tačiau jei Klaipėdoje (jau nekalbant apie jos rajoną) šiems grasinimams pritarė tik

okupacinės kariuomenės, dislokuotos pajūryje, karininkija ir 1989 m. pabaigoje įsikūrusios bolševikinės LKP (TSKP) vadukai, tai Rytų Lietuvoje, kur gyvena daug slavų (baltarusių, lenkų, rusų), tas idėjas pradėta ir įgyvendinti. Lėmė tai, kad šiame krašte vadovai buvo beveik tik okupantų gynėjo - nepriklausomos Lietuvos priešo - LKP(TSKP) veikėjai (Vilniuje ir jo krašte 1990 m. pavasarį buvo apie 40% visų LKP (TSKP) narių). Be to, kadangi šiame krašte ir lietuvių kalba buvo nustelbta lenkų, rusų, baltarusių kalbų, todėl nesunku buvo žmones įgąsdinti,

PASKUTINIS KOZIRIS

I Algimantas Liekis

kad jei laimėtų “lietuviškieji nacionalistai”, tai būtų galima tik lietuviškai kalbėti, būtų prarastas darbas ir t.t. Išėitis - sukurti autonominę arba visai nepriklausomą lenkų gyvenamą sritį, kuri gyventojų “pageidavimu” vėliau galėtų prisijungti prie Lenkijos ar Baltarusijos TSR.

Taip, vykdant KGB, TSKP CK nurodymus, 1989 m. gegužės 12 d. Šalčininkuose susirinkę krašto bolševikai įkūrė Šalčininkų rajono tarybos pirmininko Č. Vysockio

iniciatyva Koordinacijos tarybą lenkų nacionalinei autonominei sričiai įkurti. Tarybos nariais buvo 64 Vilniaus ir Šalčininkų rajonų bolševikiniai veikėjai: A. Brodavskis, R. Maceikianecas, S. Peško, E. Tomaševičius, Č. Vysockis, L. Jankelevičius ir kiti. Į Tarybą nebuvo įtraukta nė vieno lietuvio. Įkurtąją tarybą visaip rėmė Lietuvos lenkų sąjunga (LLS).

Apie LLS 1991 m. sausio 5-12 d. “Atgimimo” numerio straipsnyje “Sąjūdis ir LLS ideologija” rašyta: “[...] LLS - politinė organizacija su fiksuojama naryste ir bilietu, praktiškai - partija, kuriai priklausyti gali tik vienos tautybės žmonės. J. Sienkiewicz, A. Plokšto reikalauja, kad Lenkijos lenkai darytų Lietuvai politinį spaudimą ir “apgintų” vietinius lenkus.

LLS nariai yra orientuoti į Lenkiją ir nesuvokia savęs kaip Lietuvos piliečiai. Tie patys žmonės, kurie 1988 m. rudenį organizavo “Jedinstvos” grupes, 1989 m. rudenį prisidėjo prie “autonomijos” kūrimo. Jie didžiuojasi priklausą LLS ir “Jedinstvos” organizacijoms.

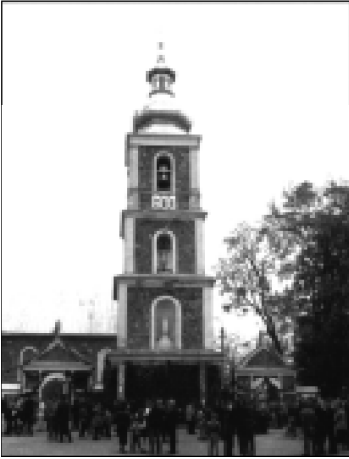
Visa jų veiklos esmė - kova prieš lietuvius.

88% Šalčininkų ir 57% Vilniaus rajono komunistų pasisakė prieš savarankiškos LKP įkūrimą. Mat rajonų vadukai žino, kad kėdes bus galima išlaikyti tik sukūrus autonomiją.”

Bet “autonomininkams” ypač daug dėmesio skyrė KGB. Pavyzdžiui, LTSR KGB pirmininkas generolas majoras S. Caplinas 1989 m. rudenį savo tarnybiniame pranešime TSRS KGB rašo: “Dalis lenkų inteligentų galėtų imtis vadovaujančio vaidmens ir tapti lyderiu konsultuojant Vilniaus krašto lenkus. Juo galėtų būti piliečių judėjimas “Vilenščiznos atgimimas”, tačiau jis neturėtų atrodyti kaip politinė partija. Optimalus variantas - Sąjūdžio arba lenkų “Solidarnosc” tipo organizacija [...]”

Ir toliau svarstoma, kas iš lenkų inteligentų galėtų tapti lietuvių tautos judais - apsvaustomos žinomiaučių lenkų veikėjų kandidatūrų biografijos, nurodoma, kad jau “LTSR KGB I skyriaus užverbuotas ir parengtas žvalgybos reikalams yra agentas “Janekas”. Jis turi aukštąjį išsilavinimą, yra vyriausiasis redaktorius, turi galimybių dažnai lankytis Lenkijoje, moka rusų, lenkų, prancūzų, vokiečių, anglų kalbas. Agen-

tas patikimas ir patikrintas. Jis pažįsta Lenkijos užnugario kariuomenės viršininką (59 m.) gen. Kazimierą Bogdanovičių, Lenkijos kariuomenės Vyriausiosios politinės valdybos viršininką, Auklėjimo departamento direktorių gen. Kšištofą Ovčareką (apie 45 m.); gen. Goželiančiką (apie 62 m.) - klubo Žuvusiems užsienyje lenkams įamžinti prezidentą, turintį ryšių su

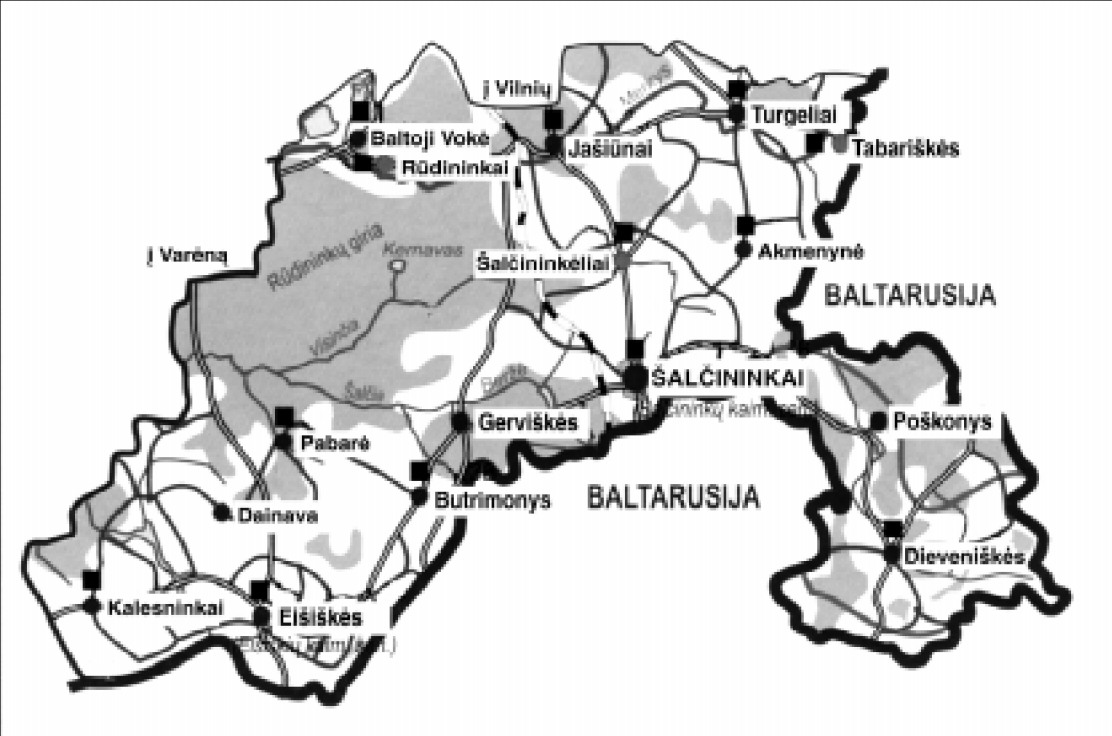
Eišiškių bažnyčia

gynybos ministru, vadovaujančiu Lenkijos karo laivynui, su užsienio firmų vadovais; majorą Ježį Lesickį (apie 47 m.) - Šlionsko karinės apygardos vadovybės spaudos sekretorių, turintį ryšių su Žemutinės Silezijos žurnalistais; kardinolą E. Gulbinavičių (apie 60 m.), turintį ryšių Vatikane [...]”

“Tremtinio laikraštis” (1992 m. sausis, Nr. 2(59), pateikęs dokumentų apie KGB veiklą tarp Vilniaus ir jo krašto lenkų, toliau nurodo, kad KGB ypač gerai vertinęs Vilniaus rajono tarybos pirmininką ir TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatą A. Brodavskį, taip pat TSRS AT deputatą J. Tichanovičių, o tie lenkų veikėjai kaip R. Maceikianecas ir Z. Balcevičius naudingi ir todėl, kad “viešai atrodytų, jog “lenkų” klausimu dirba ne Maskva, o patys Lietuvos lenkai”. Buvo numatyta užverbuoti lenkų abiturientų, išvykstančių studijuoti į Lenkijos aukštąsias mokyklas ir t.t.

Ypač didelį pagyvėjimą tarp Vilniaus krašto “autonomininkų” sukėlė TSKP CK 1989 m. rugsėjo plenumo patvirtinta “TSKP nacionalinė platforma”, kurios esmė - sukurti atsvarą stiprėjančiam tautiniam atgimimui pirmiausia Baltijos šalyse: skaldyti ten žmonių vienybę, siekti sukurti tautinių mažumų, pirmiausia slavų, atskirus rajonus. Tad naudojantis TSKPCK nurodymais 1989 m. rugsėjo 6 d. įvykusioje Šalčininkų rajono liaudies deputatų tarybos sesijoje ir buvo priimtas nutarimas “Dėl Šalčininkų rajono paskelbimo Lenkų nacionaliniu teritoriniu rajonu LTSR sudėtyje”.

(Bus daugiau)

Šalčininkų rajono žemėlapis

PAŠALPOS SKURDO NEĮVEIKS

Atkelta iš 8 p.

vidurkis siekė 8,2 proc. Nedirbančio jaunimo Lietuvoje buvo 27 proc., ES - 16,1 proc. Pagal ilgalaikio nedarbo rodiklius Lietuva dvigubai viršija ES valstybes. Bendras ilgalaikių bedarbių skaičius 2000-aisiais Lietuvoje buvo 7,8, o jaunimo - 18 proc., ES valstybėse atitinkamai 3,6 ir 7,8 proc.

Kalbant apie nedarbo problemas, pranešime pabrėžiamas žemdirbių skurdo priežastys - tai mažos jų pajamos ir ribotos galimybės pasinaudoti valstybės parama, kuri neskiriama daugybei neregistruotų ūkių gyventojų.

Visiškai įveikti skurdo nesugeba ir turtingiausios valstybės, mat jo priežastys įvairios ir daugialypės. Jos priklauso iš dalies nuo valstybės politikos, iš dalies - nuo visuomenės kultūros, iš dalies - nuo paties žmogaus, pabrėžia skurdo tyrimą atlikę specialistai.

Skurdo tyrimo komisiją sudaro 11 žmonių, atstovaujančių valstybines ir nevalstybines institucijas bei organizacijas. Metinio pranešimo išvadas susirinkusiems Prezidentūros Baltojoje salėje pristatė komisijos narys Algis Dobravolskas.

Pirmąjį metinį Skurdo tyrimo komisijos pranešimą padėjo parengti Jungtinių Tautų Plėtros programos atstovai Lietuvoje. Pasak šios organizacijos koordinatorės Lietuvoje Cihan Sultanoglu, kad būtų pasiekti pageidaujami skurdo sumažinimo rezultatai, reikia stiprios klestinčios ekonomikos ir pakankamos bei nuoseklios paramos, grindžiamos socialinės integracijos politika. Lietuvai integruojantis į Europos Sąjungą, socialinių problemų sprendimas ypač aktualus. 2000 metais aukščiausiojo lygio Tūkstantmečio susitikime, kuriame dalyvavo ir Prezidentas V.Adamkus, pasaulio vadovai iškilmingai pasižadėjo mobilizuoti politines jėgas ir finansinius išteklius bei skatinti inovacijų

politiką globaliniam skurdui iki 2015 metų sumažinti perpus, priminė Jungtinių Tautų atstovė.

Komisija rėmėsi 2000 metų birželio mėnesį paskelbta Skurdo mažinimo strategija bei statistiniais duomenimis. Šiuo metu Vyriausybė rengia veiksmų planą Skurdo mažinimo strategijai įgyvendinti. Tačiau Komisija pastebi, jog ji pradėta įgyvendinti tik dabar.

Pasak Skurdo tyrimo vykdytojų, skurdui įveikti skiriama tik nedidelė ribotų išteklių dalis. Keletas išmokų - socialinė pašalpa bei šildymo išlaidų, išlaidų šaltam ir karštam vandeniui kompensacijos - sudaro tik 3proc. socialinės apsaugos išlaidų, tiesiogiai susijusių su skurdo lygiu - mažomis pajamomis. “Tačiau ir jos ne visada atitenka tiems, kuriems jų labiausiai reikia. Kitos išmokos bei skurdo mažinimo priemonės dažniausiai taikomos tam tikrų kategorijų asmenims, arba kai aplinkybės tiesiogiai nesusijusios su skurdu”, - reziumuoja skurdo tyrimą atlikę komisijos nariai.

RENGINIŲ KALENDORIUS

KOVO 17 d., sekmadienį: Clevelando Skautijos ruošiama tradicinė “Kaziuko Mugė”, Dievo Motinos parapijos salėse. Pradžia 11:00 v.r.

KOVO 23-24 d. d.: “ŽAIBO DIENOS 2002” - metinis Clevelando LSK Žaibo renginys, šeštadienį ir Š. Amerikos Lietuvių vyrų senjorų krepšinio turnyras šeštadienį ir sekmadienį

KOVO 23-24 d. d.: dienomis - Šv. Jurgio parapijos velykinių kepinių pardavimas.

KOVO 24 d. sekmadienį 11:30 v.r. Dievo Motinos parapijos patalpose JAV Lietuvių Bendruomenės Clevelando apylinkės metinis susirinkimas

BALANDŽIO 7 d., 11:30 v.r. - Atvelykio stalas Šv. Jurgio parapijos salėje.

GEGUŽĖS 12 d., 11:30 v.r. Motinos dienos priešpiečiai Šv. Jurgio parapijos salėje

GEGUŽĖS 27 d., 8:30 v.r - Prisiminimo dienos (Memorial Day) apeigos, Mišios ir pusryčiai. Rengia Katalikų karo veteranų 613-asis postas Šv. Jurgio parapijoje.

BIRŽELIO 16 d. sekmadienį 3:00 val. p.p. tragiškojo birželio (1941) paminėjimas ir ekumeninės pamaldos už žuvusius ir nukentėjusius latvius, lietuvius ir estus Dievo Motinos parapijoje. Rengia Clevelando Pabaltiečių Komitetas.

LIEPOS 13 d., 4 v.v. - kasmetinė “Gijos” gegužinė - kaip visada, Beachland piknikų vietovėje, ant Erie ežero kranto. Kaip ir pernai Jus linksmins akordeonistas Bronius Mūras iš Čikagos.

RUGSĖJO 8 d., 11:30 v. ryto - Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

SPALIO 26-27 dienomis “Tradicinės lietuvių dienos” šeštadienį 6:30 v.v. Dievo Motinos parapijos auditorijoje “Aukuro” choro koncertas. Rengia JAV LB Clevelando apylinkės valdyba.

LAPKRIČIO 9 d., šeštadienį, “Exultate” choro 20-mečio jubiliejinis koncertas ir banketas.

LAPKRIČIO 17 d., nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. - Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

Brangiam

A. † A.

ANDRIUI RAULINAIČIUI

užbaigusiam skausmingą žemės kelionę,
mūsų malda ir nuoširdžiausia užuojauta
motinai ALDONAI, seseriai INGRIDAI,
ANDRIUKO ŽMONAI ir VAIKUČIAMS.

*Los Angeles
California*

*Valė Barauskienė su šeima
Emanuelis Jarašūnas
Laima Jarašūnienė
Aldona ir Vincas Juodvalkiai
Jūra ir Vytas Kokliai
Julia ir Jonas Petroniai*

SPORTAS

III LIETUVOS TAUTINĖ OLIMPIADA

Kaip jau skelbėme ankščiau, 2001 m. spalio 24 d. iš Lietuvos Tautinio Olimpino Komiteto (LTOK) buvo gautas pranešimas, kad III Lietuvos Tautinė Olimpiada numatoma suruošti 2002 m. birželio 27-30 dienomis, Šiauliuose, Lietuvoje. Nuo to laiko iki šių dienų olimpiados reikalu negavome jokių tolimesnių žinių. Pradėjo kilti abejonių, ar III LTO bus iš viso vykdoma šiais metais.

Pakartotinai pasiteiravus, pagaliau š.m. kovo 7 d. iš Lietuvos Kūno Kultūros ir Sporto departamento (KKSD) gavome pluoštą informacijų dėl III LTO, iš ko paaiškėjo, kad III LTO tikrai įvyks 2002 m. birželio 27-30 d. Šiauliuose.

Olimpiadoje bus vykdomos šios sporto šakos: 1) Baidarių-kanojų irklavimas, 2) Irklavimas, 3) Plaukimas, 4) Žirginis sportas, 5) Dviračių sportas, 6) Dviračių BMX (kalnų), 7) Boksas, 8) Džiudo imtynės, 9) Graikų-romėnų imtynės, 10) Sunkioji atletika (svorių kilnojimas), 11) Futbolas (soccer), 12) Krepšinis, 13) Rankinis, 14) Tinklinis (salės), 15) Žolės riedulys, 16) Stalo tenisas, 17) Tenisas (lauko), 18) Lengvoji atletika, 19) Regbis, 20) Vandensvydis, 21) Orientavimosi sportas, 22) Šachmatai, 23) Stendinis šaudymas, 24) Kulkinis šaudymas, 25) Buriavimas.

Lietuvos Respublikos ministro pirmininko Algirdo Brazausko potvarkiu, 2002 m. sausio 15 d. buvo sudaryta darbo grupė olimpiadai surengti, kuriai vadovauja Šiaulių miesto merė Vida Stasiūnaitė. Jos pavaduotojais yra - Vytas Nenius, KKSD generalinis direktorius ir Artūras Poviliūnas, LTOK prezidentas. Šios grupės narių tarpe matome ir ŠALFASS-gos pirminką Rimantą Dirvonį ir Australijos Lietuvių Fizinio Auklėjimo Sąjungos pirminką Rimą Mickų. Darbo

grupė turi parengti ir įgyvendinti olimpiados organizavimo ir vykdymo priemonės.

Plačiai apimančio olimpiados organizacinio komiteto direktoratui vadovauja Kęstutis Petraitis, o jo pavaduotojais yra Kazys Steponavičius, Valerijus Belovas ir Vitas Gušiškis.

Rengėjų preliminariniu apskaičiavimu olimpiadoje turėtų dalyvauti 2200 sportininkų, iš jų apie 60-70 užsienio lietuvių, kurie savo atsiekimais prilygtų Lietuvos sportininkų lygiui. Dalyvių skaičius yra ribotas kiekvienoje sporto šakoje. Jie kvalifikuojasi atrankos būdu. Didžioji dalis varžybų vyks Šiauliuose, tačiau dėl techniškų trūkumų, kai kurias varžybas gali prisieiti perkelti į kitas vietas, nors tautinės olimpiados principas sako, kad visi sportininkai būtų kartu, tuo pačiu laiku, tarsi viena šeima. Irklavimo varžybos vyks Trakuose. Plaukimo, vandensvydžio ir šaudymo varžybos greičiausia bus Vilniuje.

Artimiausiu laiku rengėjai išleis olimpiados nuostatus ir kitas tolimesnes instrukcijas, kurias gavę tuoj paskleisime ŠALFASS-gos ir visuomenės žiniai. Išsamesnes informacijas gauna sporto klubai ir ŠALFASS-gos pareigūnai.

Norintieji platesnės informacijos, prašomi kreiptis į ŠALFASS-gos generalinį sekretorių Algirdą Bielskų, 3000 Hadden Rd., Euclid, OH 44117-2122, USA. Tel. 216-486-0889; Faksas: 216-481-6064; E-mail: Vyts@VPacct.com

Kanadoje gyvenantieji gali kreiptis į Kanados Sporto Apygardos vadovą Rimą Kuliavą, 297 Kennedy Ave., Toronto, Ont. M6P-3G4, Canada. Tel. 416-766-2996; Faksas: 416-766-5537; E-mail: rimas@kuliavas.com

**ŠALFASS-gos
CENTRO VALDYBA**

PARDUODAMAS

Naujas, šiuolaikiškos statybos 130 m² (su mansarda) nepilnai įrengtas namas. Gražiam, ramiam Tauragės miesto privačių namų rajone. Yra didelis garažas, vandentiekis, kanalizacija, elektra. 12 arų sklypas. Kaina: 22,000 USD

Algimantas Remeikis. Tauragė, Liepų takas 6-2
Tel.: +370 4 65 93 67, +370 8 21 63 50
e-mail: algis.remeikis@wtbts.lt

DIRVAI AUKOJO

Lithuanian American Comm. of Waterbury CT	300
L.Bložė, St. Petersburg, FL	25
V.Vidugiris, Rancho Palos, CA ..	25
N.Augutis, St. Pete., FL	15
D.Higgins, Columbus, OH	15
F.Černius, Chicago, IL	15
K.Marcinkevičius, Clev., OH ..	15
V.Šestokas, Los Angeles, CA ..	15
L.Švelnis, Needham, MA	15
B.Valiukėnas, Dearborn, MI ...	15
L.Baum, Grand Island, NE	10
A.Domarkas, Highland, IN	10
A.Jurgėla, So. Boston, MA	10
V.Barauskas, Glendale, CA	5
J.Budreika, Canada	5

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

ŠIOS KADENCIJOS SEIMAS

Seimo leidykla “Valstybės žinios” išleido naują leidinį, kuriame pateikiama dabartinio Lietuvos Seimo politinė sudėtis ir parlamentarų biografijos.

Spalvotomis nuotraukomis iliustruotą žinyną sudarė Seimo spaudos tarnyba.

Pasak Seimo spaudos tarnybos vadovo Andriaus Vaišnio, leidinys “Lietuvos Respublikos Seimas 2000-2004” yra svarbus mūsų politinės kultūros raidai. Jo teigimu, kaip įprasta demokratinių tradicijų šalyse, įžangą šiai knygai apie parlamentą parašė Seimo opozicijos atstovas - Rolandas Paksas.

Knygoje pristatytas šios kadencijos parlamentas, jo frakcijos, komitetai, komisijos, valdyba, parlamentinės delegacijos. Joje pateikta ir Algirdo Brazausko vadovaujama Vyriausybė.

**KOLDŪNAI
MĖSOS, VARŠKĖS,
GRYBŲ, RŪKŠ.
KOPŪSTŲ, BULVIŲ**

Skambinkite:
Jodi Apanavičius
Tel.: (440) 354-4029
arba (216) 481-4614
Susitarus pristatom į namus

Priimamas gyventojas

Išnuomotame name gyvename 2 moterys, priimtumėme dar trečią moterį.

Visai arti Dievo Motinos parapijos.

**Skambinkit: Živilei
(216) 481-9300 arba
1-440-834-0313**

ĮVAIRIOS ŽINIOS

SAVIVALDYBĖS ŠIEMET NEGAVO PER PUSŠEŠTO MILIJONO PAJAMŲ

Per šių metų sausio - vasario mėnesius savivaldybių biudžetai gavo 5,659 mln. litų mažiau nei prognozuota pajamų, teigiama Lietuvos savivaldybių asociacijos išplatintame pranešime.

Apskaičiuotų be valstybės biudžeto dotacijų savivaldybių biudžetams prognozė buvo - 243,76 mln. litų, gauta - 238,101 mln. litų.

11 iš 60 savivaldybių biudžetai gavo 7,673 mln. litų pajamų daugiau negu prognozuota, o 49 savivaldybių biudžetai gavo 13,332 mln. litų pajamų mažiau nei prognozuota

ELTA primena, kad sausio mėn. tik 38 savivaldybių

biudžetai gavo 6,1 mln. litų mažiau pajamų nei prognozuota.

Santykinai daugiausia prognozuotų pajamų, apskaičiuotų be valstybės biudžeto dotacijų savivaldybių biudžetams, negavo - Rokiškio (629 tūkst. Lt, arba 21,1 proc.), Jonavos (694 tūkst. Lt, arba 19,8 proc.), Širvintų (271 tūkst. Lt, arba 19,7 proc.), Ignalinos (476 tūkst. Lt, arba 17,4 proc.), Joniškio (372 tūkst. Lt, arba 16,8 proc.) ir Panevėžio (491 tūkst. Lt, arba 16,7 proc.) rajonų savivaldybės.

Daugiausia pajamų per 2 šių metų mėn. negavo Kauno m. savivaldybė (2,048 mln. Lt, arba 7,6 proc.).

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports - visas - prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama.
teikianti jauką atmosferą rūdiesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

SPORTAS

KETVIRTOJI ČIKAGOS “LITUANICOS” PERGALĖ

Baigėsi salės futbolo pirmenybės

Edvardas Šulaitis

Kovo 10 d. buvo sužaistas devintasis-paskutinis “Metropolitan” lygos salės futbolo pirmenybių ratas. Lietuvių ekipa, čia žaidusi aukščiausioje “major” divizijoje jame pelnė ketvirtąją pergalę, įveikusi gana neblogą “Schwaben” komandą. Pasekmė visai įtikinanti - 4-1 ir ji maždaug atitiko rungtynių eigą.

12-je žaidimo minutėje iš gynimo pozicijų atsivareš Gytis Kavaliauskas tolimu šūviu nuginklavo varžovų vartininką, kuris nesugebėjo išlaikyti kamuolio ir jį išleido iš rankų į savo vartus. Po keturių minučių komandos naujokas, jaunasis Andrius Zinkevičius įmušė trečiąjį savo įvartį per tiek pat rungtynių.

Po pertraukos vėl iniciatyvą turėjo lietuviai, nors ne visada jie sužaisdavo veiksmingai. Kuomet Rimas Jakubauskas antrojo kėlinio viduryje ženklino 3-0, tada gana gausi lietuvių publika pradėjo net skanduoti “Lie-tu-va, Lie-tu-va”. Buvo aišku, kad laimėjimas jau kišenėje. Tik paskutinėje minutėje varžovai pajėgė pelnyti garbės įvartį, tačiau tuoj po jo mūsiškis Petras Šmigelskis pasekmę dar spėjo pakelti iki 4-1.

Nežiūrint, kad šį kartą nerungtyniavo trys mūsų komandos “žvaigždės”, lietuvių žaidimu bent daugumas žiūrovų buvo patenkinti ir po

rungtynių ilgai žaidėjams šaukė “ačiū, ačiū”. Iš 7-sios pirmenybinės lentelės vietos buvo pakilta į 6-ją, kas yra tikrai neblogas pasiekimas. Buvo uždirbta 13 taškų, o nuo prizinės vietos mūsiškius skyrė tik du taškai. Trečioje vietoje atsistojusi “Vikings” ekipa sumedžiojo 15 taškų. Tad dar bent dvi lygiosios lietuviams būtų atnešusios prizinę vietą, panašiai kaip ir praėjusį sezoną.

Beje, mūsiškiai su 36 įvarčiais šioje srityje iš 10 komandų buvo pirmoje vietoje. Gaila, kad tie įvarčiai ne visada būdavo pelnomi tada, kada jų labiausiai reikėdavo. Tačiau žinant, kad “major” divizijoje silpnų komandų nebėra; lietuvių pasirodymą reikia vertinti teigiamai. Nors ne visas komandas lydėjo sėkmė: lenkų “Legovia” ir kroatų “Zrinski” (pirmieji su 7 taškais, o antrieji - tik su vienu) liko lentelės uodegėlėje ir turės atsisveikinti su šia aukščiausia grupe. Jų vietą užims I-sios divizijos viršūnėje atsidūrusios ekipos: - “Sockers” ir “Centrum Sport”. Šios komandos bus ir mūsiškių varžovais 2003-jų metų salės futbolo pirmenybėse.

Po šių paskutinių rungtynių “Lituanicos” žaidėjai, vadovai ir apie 50 ištikimų žiūrovų

surinko pobūviui į “Odeum” pastato Vila Park, IL viršutinę salę, kur buvo pasidžiaugta neblogais rezultatais. Buvo suvalgyta picos, išgerta alučio, na ir pakalbėta. Čia buvo pasveikintas ir, bene, daugiausia prie klubo pergalių prisidėjęs vyras - treneris Gediminas Jarmalavičius. Kadangi sekmadienį jis šventė gimimo dieną, tai jam visi susirinkusieji sutraukė “Ilgiausių metų”.

Dabar klubo futbolo komandų laukia pirmenybės lauko aikštėse, kurios prasidės balandžio 7. Pirmosios rungtynės bus žaidžiamos išvykoje prieš lenkų “Eagles” vienuolikę. Jose dalyvaus ne vien tik pirmoji, bet ir rezervinė komanda. Šeštadieniais varžysis ir klubo veteranų vienuolikė.

Bet pats artimiausias “Lituanicos” klubo įvykis bus kovo 17 d., kada 1 valandą po pietų Pasaulio Lietuvių Centro Lemonte posėdžių kambaryje šaukiamas metinis klubo narių ir rėmėjų susirinkimas. Į jį raginami atvykti visi futbolo entuziastai; ne vien tik dabartiniai klubo nariai, o ir tie, kurie nori prisidėti prie šio vienintelio Šiaurės Amerikoje lietuvių futbolo klubo veiklos. Kaip žinome, dabartiniai klubo veikėjai, daugumoje dirbantieji ne vieną dešimtmetį, jau pradeda pavargti, tad reikalinga daugiau jaunų ir tvirtų žmonių.

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)